

Busko-Zdrój

Słoneczne miasto
The sunny town

Busko-Zdrój

Słoneczne miasto

The sunny town

Busko-Zdrój

Słoneczne miasto
The sunny town

DDK Edition

Szanowni Państwo!

Busko-Zdrój to znana miejscowość uzdrowiskowa słynąca z unikalnych wód siarczkowych. Jej walory lecznicze są wysoko cenione w Polsce, w Europie i na świecie. Skuteczność terapii przeprowadzanych w tutejszych sanatoriach sprawia, że z roku na rok odwiedza nas coraz więcej kuracjuszy i turystów.

Liczne atrakcje, takie jak: XIX-wieczny park zdrojowy, zabytki architektury, szlaki rowerowe i spacerowe, pomniki przyrody, miejsca rekreacji, w tym skatepark czy kąpieliska, uzupełniają ofertę leczniczą gminy. Dzięki bogatej faunie i florze okolice Buska-Zdroju stanowią doskonałe miejsce aktywnego wypoczynku. Piękny krajobraz, łagodny klimat oraz dostęp do infrastruktury sportowej sprzyjają rozwojowi turystyki i wspomagają kuracje. Ponadto, gmina oferuje bogaty wachlarz wydarzeń kulturalnych, a wśród nich: Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz, Ogólnopolski Festiwal Piosenki im. Wojtka Belona, Festiwal Lato z Chopinem, Buskie Spotkania z Folklorem i wiele innych.

Busko jest także prężnie funkcjonującym miastem, liderem zrównoważonego rozwoju, który stawia nie tylko na liczne inwestycje, ale przede wszystkim na ochronę środowiska. Naszym celem jest podnoszenie komfortu życia tych, którzy mieszkają tu na co dzień, jak również zaspokajanie potrzeb turystów i kuracjuszy, którzy z roku na rok coraz liczniej przybywają do naszego kurortu.

Busko-Zdrój to także niekwestionowana stolica turystyczna wyjątkowego w skali Polski regionu, jakim jest Ponidzie. Bogactwo form przyrody chronionych w licznych rezerwatach, rozległa dolina Nidy, która w dużym stopniu podlega ścisłej ochronie w ramach projektu Natura 2000, a także wspaniałe zabytki architektury, na czele z kolegiatą wiślicką należącą do kanonu sztuki romańskiej i gotyckiej w Polsce, stanowią o wyjątkowości tego miejsca, zachęcając do jego poznania.

Niniejsza publikacja, to wyjątkowy przewodnik, który, czego bym sobie życzył, zainspiruje Państwa do odwiedzenia Buska i jego okolic.

Serdecznie zapraszam,

Waldemar Sikora
Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój

Ladies and Gentlemen!

Busko-Zdrój is a popular Polish health resort, famous for its unique sulphurous waters. Their therapeutic qualities are highly valued not only in Poland but also in Europe and in the world. The effectiveness of treatments offered in Busko-Zdrój's health spas draws more and more patients and tourists our way.

The numerous attractions such as: the 19th century resort park, architectural gems, cycling and hiking paths, nature monuments, leisure facilities including a skatepark and bathing areas all complement the resort's therapeutic offer. Thanks to the plentiful flora and fauna, the Busko-Zdrój area is an ideal spot for active leisure. The beautiful landscape, mild climate and easy access to sports facilities and infrastructure foster the development of tourism and support the treatments. Moreover, the municipality offers a wide range of cultural events including the Krystyna Jamroz International Music Festival, the National Wojtek Belon Song Festival, the Summer with Chopin Festival, Buskie Folklore Meetings and many, many more.

Busko is also a dynamic and thriving town, the leader of balanced development, focusing not only on multiple various investments but mostly on environment protection and preservation. Our common goal is to increase the comfort of living of town residents as well as satisfying the needs of tourists and resort patients who come to Busko year after year in growing numbers.

Busko-Zdrój is the undisputed tourist capital of the Ponidzie region, one of the most unique areas in the country. The variety of nature protected in numerous reserves, the vast Nida river valley - to a large extent under strict protection as part of the Nature 2000 program, as well as magnificent architectural monuments, including the Wiślica collegiate church which belongs to the canon of Romanesque and Gothic-style art in Poland, make the region the more remarkable and invite its deeper exploration.

The publication you hold in your hands is a unique guidebook which - I certainly hope - will inspire you, Ladies and Gentlemen, to visit Busko and its surrounding areas. You are most cordially invited.

Sincerely,

Waldemar Sikora
Mayor of Busko-Zdrój Town and Municipality

Już pierwsze zetknięcie z Buskiem-Zdrojem zadziwia. Niewiele jest bowiem w Polsce uzdrowisk usytuowanych w centralnej części kraju. Przyzwyczajaliśmy się do myśli, iż kurorty leżą w góralskich lasach, gdzie sama przyroda zachęca do choćby chwilowego przystanku, do refleksji, a co za tym idzie – zadbania o swoją kondycję psychofizyczną.

Mając na względzie rozwój aglomeracji i oferowanych przez nie usług, w tym z zakresu rehabilitacji i odnowy biologicznej, znaczenie uzdrowisk, czyli miejscowości o dwuczłonowej (nieco archaicznej) nazwie „Zdrój”, może tracić na znaczeniu. Zakończył się bowiem czas reorganizacji, centralnego planowania podstawowych usług fizjoterapeutycznych. Ośrodki oferujące zabiegi SPA położone są w całej Polsce, również w dużych miastach. Nie trzeba jechać „do wód”, aby tej wody skosztować.

Busko-Zdrój leży nieco na uboczu. To już nie Góry Świętokrzyskie, ale jeszcze nie Pogórze Karpackie. Wkraczamy więc na tereny historycznej Małopolski – południowe rubieże współczesnego regionu świętokrzyskiego.

Jednakże, dzięki przeprowadzonej w ostatnich latach gruntownej rewitalizacji regionu, Busko-Zdrój jawi się jako współczesny kurort będący chlubą na mapie Polski. To nowoczesna strefa wypoczynku pozwalająca na znalezienie wewnętrznej równowagi, a jednocześnie szansa rozwoju dla lokalnej turystyki. Zalety tego miejsca mają swoje głębokie podłoże, co sprawia, że do Buska-Zdroju niezmiennie „pielgrzymują” rzesze kuracjuszy. Miejsce to ma bowiem skarb nie do przecenienia – leczniczą siarkę o optymalnym stężeniu, której z przyczyn nie technicznych, ale medycznych nie da się w żaden sposób eksportować. Należy ją przyjąć na miejscu. To sprawia, że po siedemdziesięciu latach działalności uzdrowisko przeżywa dziś ponowny renesans. Wciąż powstają tu nowe obiekty hotelowe, również te oferujące najwyższy standard usług. Znane od lat sanatoria przekształcają się w nowoczesne ośrodki, których ambicją jest dotrzymanie kroku najlepszym polskim SPA. Do Buska-Zdroju przyjeżdżają już nie tylko kuracjusze. Gośćmi miasta są także turyści spragnieni relaksu, dobrej oferty kulturalnej i gastronomicznej. To wszystko i o wiele więcej zapewnia dziś Busko.

Nie wszystkim dobrze znany region – Ponidzie – zapadnie na długo w pamięci każdemu, kto zechce go odwiedzić. Ten rozciągający się wzdłuż malowniczej doliny Nidy teren stanowi symbiozę niebagatelnej przyrody (przypominającej dawne wschodnioeuropejskie stopy), i zabytków architektury (kanonu sztuki polskiej). To właśnie magiczny krajobraz tego miejsca przyciąga mieszkańców zurbanizowanych obszarów naszego kraju.

Busko-Zdrój to nie tylko uzdrowisko. To także prężnie rozwijające się miasto. Miejsce coraz bardziej przyjazne jego mieszkańcom, przestrzeń spotkań, wypoczynku i rozwoju. Busko dla buszczan pozostaje niezmiennie mikrokosmosem „małej Ojczyzny”. Dzięki zmianom przeprowadzonym w ostatnich latach ta ziemia staje się coraz piękniejsza, ciekawsza, otwarta na rozwój świata i ludzi. Projekty, które tu zrealizowano, przyczyniły się do fundamentalnych zmian w przestrzeni miejskiej. Wypełniły także luki planistyczne będące pokłosiem PRL-u.

Pozostając rodowitym buszczaninem, zawsze, jak moi krajanie, będę spacerował do Zdroju i powracał „do miasta”. Nie mogę jednak ignorować rozwoju urbanistyki czy przejść obojętnie obok miejsc zachwycających pod względem estetycznym. Z perspektywy czasu widzę, że Busko-Zdrój stało się miastem wielkich ambicji. Nie jest też obojętne na potrzeby tak odwiedzających je kuracjuszy i turystów, jak i mieszkańców, do których grona sam z dumą się zaliczam.

The first encounter with Busko-Zdrój is already one of amazement and surprise. There are very few health resorts in Poland situated in the central part of the country. We have become accustomed to the thought of a health spa being located in a mountain forest where the very nature invites a mere moment of pause, reflection and - consequently - care for one's mental and physical wellbeing.

With the development of the agglomeration and the services offered in mind, especially in the field of rehabilitation and wellness, the importance of health resorts (in Poland usually with names ending in -Zdrój, suggesting therapeutic springs) can gradually decrease. The era of rationing and central planning of basic physiotherapy services is a thing of the past. SPAs and health resorts are now peppered all over the country, including big cities. The journey “to the waters” is no longer a necessity.

Busko-Zdrój is situated off the beaten path. It is no longer the Świętokrzyskie mountain range, but not yet the Carpathian Foothills - it is the historic Małopolska (Lesser Poland) area - the southern frontier of the modern-day Świętokrzyskie region.

However, thanks to the thorough transformation and revitalisation of the region in the recent years, Busko-Zdrój appears as a modern resort and the pride on the map of Poland. It is a state-of-the-art relaxation center allowing the discovery of inner peace and simultaneously a chance for development for local tourism. What attracts large numbers of patients flocking to Busko-Zdrój year after year is the secret treasure hidden underground - the therapeutic sulphur with optimal concentration which, not for technical but medical reasons, cannot be exported and must be administered on the spot. This is the reason why, after seventy years in operation, the Busko resort is now experiencing a renaissance of sorts. New hotel facilities are continuously developed, including high standard ones. The most renowned health spas are transformed into modern resorts whose ambition is to keep up with the best facilities in the country. Not only resort patients come to Busko-Zdrój - also tourists seeking relaxation as well as a great cultural and culinary offer, and Busko is happy to oblige in all of those areas and more.

A region not very well known to many, Ponidzie is indeed memorable to anyone who visits it. This picturesque area along the valley of the river Nida is a symbiosis of fabulous nature, reminiscent of Eastern European steppes of yore, and architectural gems of Polish classic art. It is the magical landscape of this region that attracts the resident of Poland's more urban areas.

Busko-Zdrój is so much more than a health resort - it is also a dynamically developing town, a place more and more friendly for its residents, a space for togetherness, leisure and growth. For Buskovians, Busko always remains the “little homeland” microcosm. Thanks to the improvements introduced in the recent years, this area is becoming more beautiful, interesting, open to the world and to the people with each passing day. The projects which have been implemented here have contributed to fundamental changes in the urban space, and were able to fill some of the planning gaps - the aftermath of the Polish People's Republic (PRL) era.

As a Buskopian through and through, much like my fellow compatriots, I will take a stroll towards the Zdrój and return “to town”. I cannot ignore the urban development or remain indifferent to the aesthetically pleasing spots. In hindsight, I see Busko-Zdrój has become a town of great ambition, receptive to the needs of both resort patients and residents alike, as I am a proud member of the latter group.

BUSKO-ZDRÓJ

„Busko-Busko”, tak nieco figlarnie o swoim mieście, niczym o Baden-Baden, miał w zwyczaju mawiać Wojtek Belon, poeta, charyzmatyczny bard, lider Wolnej Grupy Bukowina, ale także buszczanin silnie osadzony w latach swej młodości w tym kuracyjnym mikroświecie. Dzisiaj Busko-Zdrój odzyskało urok prawdziwego kurortu, miejsca, które w wyjątkowy sposób łączy walory strictly medyczne z przestrzenią zaprojektowaną tak, aby z niej wydobyć same pozytywy. Stworzona przez ogrodnika Ignacego Hanusza linia parkowa łącząca miasto ze źródłem, to do dzisiaj swoisty kręgosłup miasta. Rozpoczyna się na rynku, a kończy w parku francuskim zaprojektowanym przez Henryka Marconiego, autora buskich łaźni, z którymi ów park pozostaje w architektonicznej zależności.

BUSKO-ZDRÓJ

Inspired by Baden-Baden, Wojtek Belon - the charismatic bard, poet and lead singer of Wolna Grupa Bukowina but also a Buskopian, in his youth very much enrooted in this wellness microcosm, used to jokingly refer to Busko-Zdrój as "Busko-Busko". Today, Busko-Zdrój has regained its image of a real health resort - a spot which uniquely joins strictly medicinal qualities with a space designed to bring out positive emotions. Created by gardener Ignacy Hanusz, the park line linking the town with the spring today is the town's backbone of sorts. It starts at the town square and ends in a French-style park designed in terms of layout by Enrico Marconi - the author of the łaźni in Busko. Interestingly, the park is in architectural interdependence with Marconi's łaźni structure.

SANATORIUM „MARCONI”

Kiedy w 1836 roku Henryk Marconi budował buskie Łazienki, w Królestwie Polskim panowała moda na klasycyzm. Swoista „świątynia zdrowia”, którą zamierzał stworzyć w Busku, musiała również posiadać walory harmonii i proporcji starożytnych budowli. Łazienki miały się także stać „kuracyjną agorą”, miejscem spotkań, rautów i dystyngowanych bali. Architekt połączył wszystkie te funkcje, tworząc uniwersalny gmach. Skrzydła boczne budynku służyły celom mieszkalnemu, podczas gdy korpus główny, niczym rzymska świątynia wczesnochrześcijańska, dzielił się na atrium, pijalnię uzdrowską oraz salę koncertową. Pierwotnie, wewnątrz to pełniło funkcję sali balowej, z przestrzenią publiczną w nawie głównej i kąpielową w pomieszczeniach bocznych.

„MARCONI” RESORT & SPA

As Enrico Marconi was building the Łazienki in Busko in 1836, the Kingdom of Poland had an unremitting love for classicism. The “health temple” of sorts, which Marconi planned on creating in Busko, also had to carry the qualities alluding to the harmony and proportion of ancient structures. Łazienki was also meant to become a “therapeutic agora”, a place of meetings, parties and distinguished balls. The architect combined all these functionalities by creating a universal structure whose side wings served residential purposes while the main body, reminiscent of an early Christian Roman temple, was divided into an atrium, a resort drinking room and a concert hall, initially a ballroom, where the central nave was a public space, and the side rooms served primarily bathing purposes.

SANATORIUM „MARCONI”

Zabudowa zdrojowa Buska to przykład bogactwa stylów architektonicznych. Klasycystyczne Łazienki czy neogotycka kaplica zdrojowa są świadectwem tradycji tego miejsca. O jego współczesności stanowi natomiast nowoczesna architektura, która doskonale współgra z układem parku zdrojowego i jednocześnie spełnia oczekiwania kuracjuszy. Funkcjonalizm łączy się tu z tradycją, tworząc jedną spójną całość. Sanatorium „Marconi” jest tego świetnym przykładem. Będąc flagowym obiektem buskiego kurortu, dba o podtrzymanie wartości historycznej zabytku, nie stroniąc jednak od racjonalnie zaplanowanych modernizacji. Te bowiem są nieodzowne, aby zwiększyć standard wypoczynku gości. W ciągu ostatnich lat zrealizowano dwa tego typu projekty. Pierwszym z nich była przebudowa sanatoryjnej stołówki. Wzniesiono więc osobny nowoczesny gmach, w którym nie zabrakło też miejsca na restaurację i salę dancingową. Zadaniem drugiej inicjatywy było połączenie głównego gmachu sanatoryjnego z pawilonami zabiegowymi. Powstała w ten sposób przestrzeń stała się dodatkowym miejscem spotkań i odpoczynku kuracjuszy.

„MARCONI” RESORT & SPA

The Buskavian spa architecture flourished in the remembrance of the historic styles which were first present in the resort. The classicist Łazienki or the neo-Gothic style spa chapel serve to show the tradition of this place. Its contemporaneity can be seen in the modern architecture which spatially completes the layout of the spa park, while simultaneously meeting the patients' expectations. Its functionality connects with tradition and creates a coherent whole. The “Marconi” resort and spa is a great example of this very unity. As a Busko flagship, it treats historical period substance with incredible care, all the while not shying away from rationally designed modern upgrades which are inevitable to increase the standard of patient leisure. In the last few years, two such projects have been implemented. The first was the redevelopment of the spa canteen, a separate, modern structure with added room for an outdoor restaurant and a dancehall. The other project was the merging of the main resort building with the treatment pavilions. The space created in this was became an additional place of meeting and leisure for the patients.

PARK ZDROJOWY

Buski park zdrojowy może się poszczycić układem przestrzennym, który nawiązuje do wielkich założeń pałacowych tworzonych na ziemiach polskich od połowy XVIII wieku. Swoją nietuzinkowy charakter zawdzięcza połączeniu geometrycznego ogrodu francuskiego z angielskim parkiem, na pozór mniej przemyślanym, a przez to bliższym naturze. Ogród francuski, zaprojektowany na poziomie konceptu przez samego architekta Henryka Marconiego, utrzymuje linie główne podziału nakreślone przez gmach i jego wyraźnie dominujący ryzalit z otwartym portykiem arkadowym, wspartym na kolumnach w stylu korynckim. Tam, gdzie architektura redukuje się, powoli zanika także wyraźny szachownicowy układ ogrodu, oddając coraz więcej miejsca niczym niekontrolowanej przyrodzie.

SPA PARK

Since its inception, the Busko spa park prided itself in the spatial layout reminiscent of the grand palace layouts designed in Poland from the mid-18th century. Its hallmark is the consistently implemented spatial dualism of sorts - a coexistence of a geometric French-style garden with an English-style park, seemingly more chaotic and so closer to nature. The French-style garden, conceptually designed by the architect Enrico Marconi, maintains the main divider lines outlined by the structure itself and its dominating avant-corps with an open arcaded portico supported by Corinthian-style pillars. Where architecture slowly reduces, the clear chessboard layout of the garden also disappears, leaving more and more room to the unrestricted nature.

PARK ZDROJOWY

Powstała w ten sposób przestrzeń parkowa nie tylko charakteryzuje odmienne podejście do zastanego świata, ale jest także symbolem równowagi między geometrią umysłu a dzikością serca. Logika, wyrażona z matematyczną precyzją w znakomitych proporcjach „lasu” korynckich kolumn, oddaje miejsca fantazji. Charakter epoki romantyzmu, w której powstawał buski park zdrojowy, jest wyczuwalny do dzisiaj. Główna aleja parku, będąca początkiem osi miasta łączącej Łazienki z rynkiem, nosi jakże wymowną nazwę alei Marzeń. Jest to główna oś założenia, która biegnie przez sam środek budowli, park, aleję Mickiewicza, a kończy się na buskim rynku. W ten sposób sentymentalny charakter parku skonfrontowany został z klasycyzującą formą samej urbanistyki, która dzięki prostym, symetrycznym układom nadaje przestrzeni przyrody nowe antropologiczne znaczenie.

SPA PARK

This way a new park space was established with not only a different approach the existing surroundings but also symbolising the equilibrium between the geometries of the mind and the chaos of the heart. The logic, or even mathematics, expressed in the majority of the Corinthian-style pillars gives way to imagination. The romanticism in which the Busko spa park was created is present here to this day. Its main alley, which constitutes the beginning of the town's axis and links Łazienki with the town square, is meaningfully called the Alley of Dreams (Aleja Marzeń) and it runs through the very center of the structure, the park, Mickiewicza Alley all the way to the Busko town square. In this way, the romantic style of the park is confronted with the classicist functionality of the urbanism itself which, owing to the simple, symmetrical layouts, gives a new, anthropological meaning to the existing natural space.

PARK ZDROJOWY

Park zdrojowy to także przestronne miejsce odpoczynku zarówno dla przyjezdnych kuracjuszy, jak i mieszkańców Buska. Dominanta architektoniczna parku, czyli łaźienki wzniesione w stylu klasycystycznym, dopełnia poczucia harmonii. Henryk Marconi celowo wykorzystał starożytne proporcje widoczne w głównej fasadzie obiektu, aby budynek w pełni korespondował z symetrią parku. Sam architekt dał się poznać jako artysta wszechstronny. Znakomicie bawił się formą, która w jego pracach prezentowała założenia neogotyku i neorenesansu. Trudno jednak wyobrazić sobie buskie łaźienki z gotyckimi sterczynami czy renesansową attyką. Klasycyzm był modelem stylem wykorzystywanym przy budowie gmachów mających walor publiczny. Również idea kurortu, miejsca „u wód”, zaczerpnięta została z kultury starożytnej, w której sporą uwagę poświęcano higienie.

SPA PARK

The spa park is also a great leisure space for both visiting patients and Busko residents. Its architectural dominant - the classicist łaźienki - completes the sense of harmony. Enrico Marconi intuitively used the ancient ratios visible in the main facade of the structure to fully correspond with the symmetry of the park. Marconi himself was known to be a versatile artist, superbly "playing" with the form which in his works oscillated between the styles of neo-Gothic and Renaissance revival. It would be difficult to imagine the Busko łaźienki with Gothic-style pinnacles or Renaissance attics. Classicism was a model style used for building structures with a public value. Also the idea of a spa, a therapeutic water resort corresponded well with the ancient culture and hygiene.

PARK ZDROJOWY

Nieodłącznym elementem małej architektury parkowej występującej w uzdrowiskach całej Europy są muszle koncertowe. To twórcze rozwinięcie muzycznych altan na dobre zadomowiło się w miastach Starego Kontynentu już w XIX wieku. Moda na organizowanie publicznych koncertów pojawiła się dzięki zaangażowaniu orkiestr wojskowych i bardzo szybko wkroczyła na teren kurortów.

SPA PARK

The inherent element of small park architecture present in health resorts all over Europe are bandshells - a creative development of all styles of music bowers which became nearly permanent fixtures in 19th century towns. The trend of public concerts, initially organised mainly with the participation of military bands, quickly spread to all kinds of health resorts.

PARK ZDROJOWY

Buski park zdrojowy to organizm żywy, ciągle rozrastający się, tworzący nowe przestrzenie poświęcone również zbiorowej pamięci wielkich twórców, którzy zaszczylili niegdyś miasto swą obecnością. Organizowane corocznie w Busku-Zdroju liczne festiwale, koncerty i spotkania sprzyjają jego dalszemu rozwojowi.

SPA PARK

The Busko spa park is a living organism, always growing, creating new spaces also devoted to public history of great artists who graced the town with their presence. Many festivals, concerts and meetings organised in Busko-Zdrój each year foster these events.

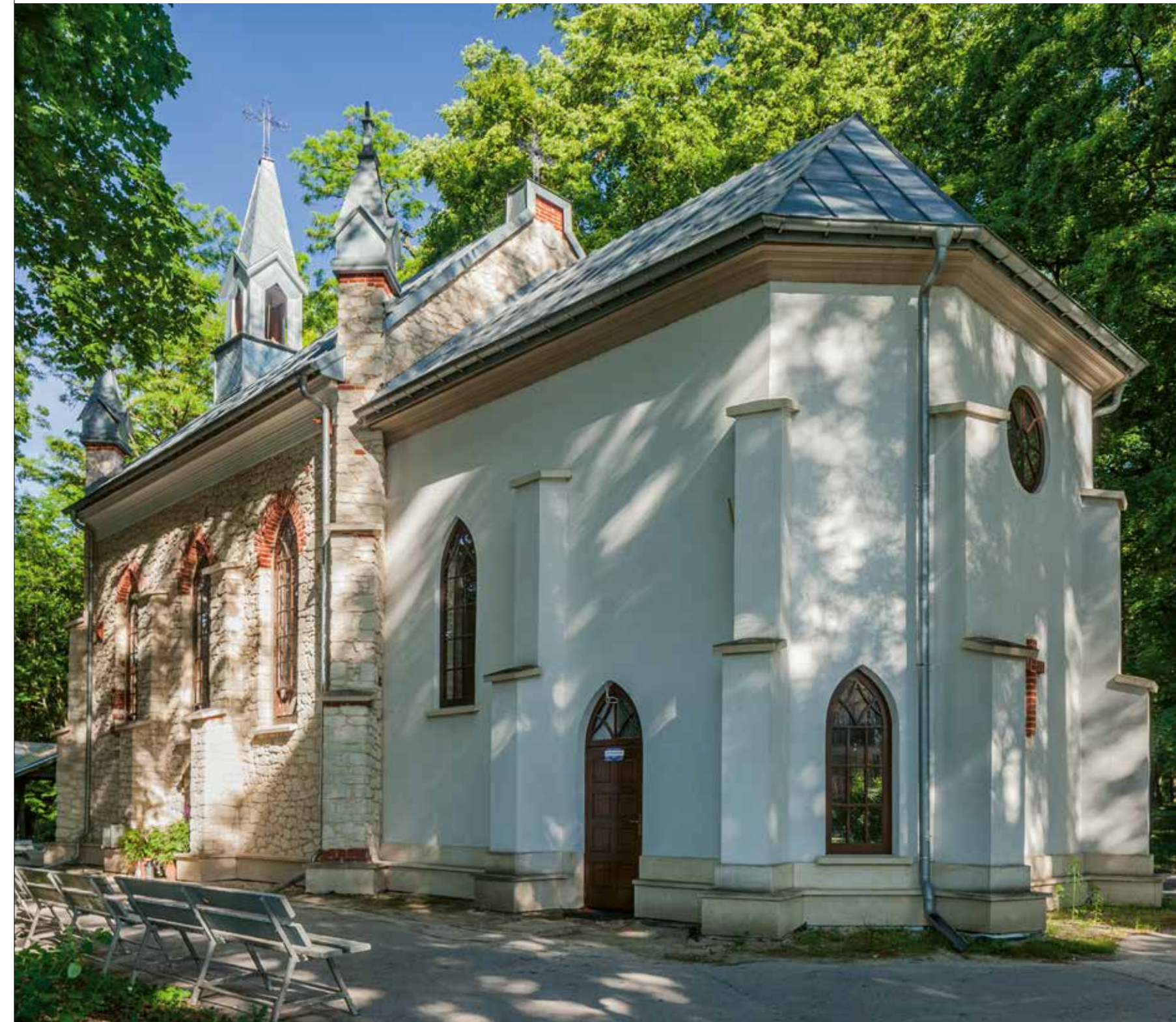

KAPLICA ŚWIĘTEJ ANNY

Zbudowana ze składek buskich kuracjuszy w 1888 roku kaplica zdrojowa pw. św. Anny nosi wyraźne cechy neogotyckie. Ta dość kameralna świątynia góruje nad ogrodem francuskim parku zdrojowego. Jej charakterystyczną cechą pozostaje niezmiennie od lat niewielka strzelista wieżyczka na sygnaturkę zdobiąca zachodnią fasadę budynku.

ST ANN'S CHAPEL

Built thanks to the donations of Busko spa patients in 1888, St Ann's resort chapel is clearly neo-Gothic in style. This petite temple overlooks the French garden of the spa park. Invariably, its hallmark remains the small but soaring signal tower on its western facade.

UZDROWISKO

Sanatorium Włókniarz to największe z buskich sanatoriów. O jego nieustanniej popularności decydują idealne położenie w sercu buskiego założenia parkowego, bezpośredni dostęp do wszystkich dostępnych w Busku-Zdroju zabiegów uzdrowiskowych na czele z kąpielami siarkowymi, a także rodzinna atmosfera tworzona wspólnie przez personel, jak i stałych gości. Włókniarz to także synonim nowoczesności, zwłaszcza w podejściu do odnawialnych źródeł energii.

THE RESORT & SPA

The Włókniarz Resort & Spa is traditionally the largest of the Busko spas. The secret of its unfaltering popularity lies in its location at the very heart of the Busko park complex, the direct access to all the spa treatments including the famed sulphuric baths as well as its family atmosphere created by the staff and the regular patients. Włókniarz also stands out thanks to its modern approach to renewable energy sources.

UZDROWISKO

Dzieje Szpitala Dziecięcego „Górka” rozpoczynają się w 1917 roku, kiedy to do Buska przyjechał doktor Szymon Starkiewicz. Dzięki jego inicjatywie zawiązano Komitet Budowy Kolonii Leczniczej dla Dzieci, który wykupił tereny Żwirowej Góry. Pierwszymi budowlami „na Górcie” były pawilony wzniesione według projektu Jana Koszyca-Witkiewicza. W latach 1922-27 zbudowano szpital „Górka” i utworzono w jego sąsiedztwie park o charakterystyce lasu. W okresie XX-lecia międzywojennego park „na Górcie” był terenem zabaw i rehabilitacji małych pacjentów. Z myślą o nich zbudowano w tej przestrzeni spacerową dużych rozmiarów mapę plastyczną Polski, której powstaniu przyświecała idea edukacji przez zabawę. W 1945 roku mapa została zniszczona – władza ludowa nie godziła się na utrzymanie sanacyjnego placu zabaw.

THE RESORT & SPA

The history of the Górka Children’s Hospital begins in 1917 with dr Szymon Starkiewicz’s arrival in Busko. It is thanks to his initiative the Committee for Building Children’s Health Camp (Komitet Budowy Kolonii Leczniczej dla Dzieci) was established, and later the committee purchased the Żwirowa Góra site. The first structures in the area were the pavilions designed by Jan Koszyca-Witkiewicz. Between 1922-1927 the Górka hospital was built and in its vicinity, a forest park was established. In the interwar period, the Górka park was a place of play and rehabilitation of small patients. With them in mind, and for their play with a hidden educational purpose, a large-scale raised-relief map of Poland was built in the park. In 1945 the map was destroyed - the Communist leadership could not tolerate a playground built by the “Sanacja” (Marshal Piłsudski’s nonpartisan political movement).

UZDROWISKO

21. Wojskowy Szpital Uzdrawiskowo-Rehabilitacyjny to nie tylko znana jednostka medyczna, ale także ciekawy obiekt pod względem architektonicznym. Wzniesiony w latach 30. XX wieku reprezentuje w pełni dojrzały styl modernistyczny charakterystyczny dla rozwijającej się wówczas II Rzeczypospolitej. Obecnie, na obszarze buskiego źródła trwają prace nad zespoleniem układu parkowego w jeden organizm, dzięki czemu przestrzeń przeznaczona dla odwiedzających kurort kuracjuszy i turystów ulegnie znacznemu powiększeniu.

THE RESORT & SPA

The 21st Military Health Resort and Rehabilitation Hospital is not only a well-known medical institution but also an interesting structure in terms of its architectural design. Built in the 1930s, it represents a fully fledged modernist style - the hallmark style of the modernising Second Polish Republic. Today, works continue in the area of the Busko springs to merge the park system into one unified body, which will allow to significantly increase the space for the resort patients and tourists.

UZDROWISKO

Charakterystyczna dla wielu europejskich uzdrowisk architektura drewniana, zwana szwajcarską, była także przez wiele dziesiątek lat dominantą buskiego krajobrazu. Niestety z czasem nieprawidłowo eksploatowane obiekty o jakże delikatnej strukturze uległy zniszczeniu. Wzniesiona zupełnie od podstaw historyczna willa „Zielona” nawiązuje do tego zjawiska w architekturze, składając poniekąd hołd innym, niezachowanym do dziś obiektom. Już w dwudziestoleciu międzywojennym nowo powstałe budowle utrzymane były w o wiele bardziej luksusowym stylu modernistycznym.

THE RESORT & SPA

A trademark of many European health resorts - the wooden architecture referred to as “Swiss” - used to dominate the Busko landscape for many years. Sadly, in time the inappropriately utilised buildings with a very delicate structure had been destroyed. The historical villa “Zielona”, built from scratch, alludes to this architectural phenomenon and in a way salutes other, unpreserved structures. In the interwar period, the newly designed structures were built in a much more luxurious, modernist style.

UZDROWISKO

Jednym z najbardziej charakterystycznych obiektów sanatoryjnych buskiego uzdrowiska jest bez wątpienia Willa Słowacki. Została ona zbudowana na początku XX wieku i była własnością między innymi W. Sobowskiego. W latach 90. uległa rozbiórce, a następnie została z godną pochwałą starannością odbudowana. Willa ma neogotycką formę, a niewielka wieża upodabnia ją do zamczku. Charakter architektoniczny współczesnej zabudowy uzdrowiska nawiązuje do tradycyjnych form, stawiając jednak na funkcjonalność i standard oferowanych usług.

THE RESORT & SPA

Built in the early 20th century and initially owned by W. Sobowski, Willa Słowacki is one of the most characteristic structures of the Busko resort. In the 1990 it was demolished and then carefully rebuilt. The villa is neo-Gothic in style and form and thanks to its towerette, it resembles a small castle. The modern buildings of the resort still refers to tradition in its form, but the main priority are the functionality and standard of the services offered.

UZDROWISKO

Na wzgórzu Byczej Góry wznosi się sanatorium „Mikołaj”, zbudowane dzięki fundacji cara Mikołaja I w 1837 roku według projektu Jakuba Gaya jako szpital dla ubogich pw. św. Mikołaja (na cześć fundatora). Zdecydowanie bardziej okazałe prezentuje się bryła willi „Obłęgorek” wzniesionej w 1903 roku przez rodzinę Honowskich. W jej sąsiedztwie usytuowany jest nowoczesny pensjonat „Stefan”.

THE RESORT & SPA

The Mikołaj resort and spa on the Bycza Góra hill was founded by Tsar Nicholas the First in 1837 and designed by Jan Jakub Gay as St Nicholas hospital for the poor. The villa Obłęgorek, built in 1903 by the Honowski family, looks a lot more glamorous. The modern resident hotel “Stefan” is right next to it.

WILLA „BRISTOL”

W sąsiedztwie wzniesienia, naprzeciw bramy głównej prowadzącej do parku zdrojowego, wyróżnia się ciekawy budynek willi „Bristol”. Ten narożny gmach z charakterystyczną kopułą zakończoną iglicą powstał pod koniec XIX wieku i był własnością żydowskiej rodziny Zukermanów, którzy w dwudziestoleciu międzywojennym wynajmowali go Ministerstwu Spraw Wojskowych. Po gruntownym remoncie obiekt przekształcono w hotel „Bristol” Art & Medical SPA.

VILLA „BRISTOL”

Near the hill and opposite the main gate leading to the Spa Park there is villa Bristol with its impressive structure. This impressive corner building with a characteristic spire-topped dome was erected in the late 19th century and was owned by the Jewish Zukerman family who rented it out to the Ministry of Military Affairs in the interwar period. Today, after a complete renovation, it is the home of Bristol Art & Medical SPA.

WILLA „BRISTOL”

Bristol Art & Medical SPA harmonijnie łączy ze sobą tradycję z nowoczesnością. Wnętrza hotelu zostały zaprojektowane z dbałością o każdy szczegół. Nowocześnie urządzona, ascetyczna wręcz restauracja sąsiaduje z lobby-barem utrzymanym w klimacie klubowym. Kameralne spa odpowie na potrzeby najbardziej wymagających gości.

VILLA „BRISTOL”

Bristol Art & Medical SPA harmoniously combines tradition and modernity. The hotel interiors have been designed with great attention to the smallest detail. The modern and almost ascetic restaurant neighbors the club-style lobby bar. A cosy spa is suited to the needs of even the most demanding guests.

BUSKIE SAMORZĄDOWE CENTRUM KULTURY

Położone na skraju Parku Zdrojowego BSCK to z prawdziwego zdarzenia instytucja kultury skupiająca w swoich murach znaczną część życia artystycznego i kulturalnego miasta. Kino, galeria, kawiarnia, a także centrum informacji turystycznej – to tylko niewielka część podmiotów działających w tych murach. W okresie letnim, szczególnie w ramach Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz, BSCK staje się centrum wydarzeń kulturalnych. Przez cały rok tak kuracjom, jak i mieszkańcom Buska oferuje bogactwo wydarzeń artystycznych, również o zasięgu ogólnopolskim.

BUSKO COMMUNITY CULTURAL CENTER

Located at the edge of the spa park, the Busko Community Cultural Center (BSCK) is a fully fledged cultural institution, encompassing in its walls a large portion of the town's artistic and cultural events. A cinema, a gallery, a cafe and a tourist information center are only a few of the entities present in these walls. In summer, especially as part of the Krystyna Jamroz International Music Festival, the BSCK becomes the festival event headquarters. All year round the center has a rich cultural offer for both visiting patients and residents.

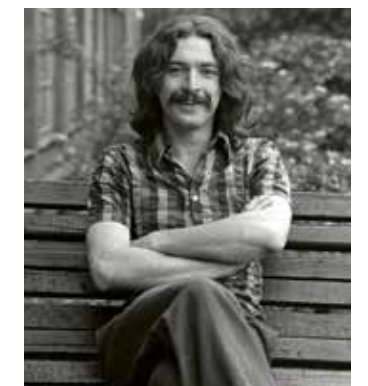

WOJTEK BELON

Przed gmachem BSCK stoi najbardziej charakterystyczny buski pomnik – „Ławeczka Belona” – upamiętniający pochodzącego z Buska i piszącego o nim swoje pieśni założyciela i lidera zespołu Wolna Grupa Bukowina, Wojteka Belona. Busko było dla artysty miejscem bardzo ważnym. Tutaj dorastał, uczęszczał do liceum, w którym rozwinął się jego talent. Jak każdy człowiek o szerokich horyzontach był też Wojtek wnikliwym obserwatorem i recenzentem małopolskiego życia. Pisał o Busku dużo, widział w nim zarówno pewnego rodzaju antytezę wolności (Bez słów, Sad), jak i przestrzeń pełną dobrych, ciekawych, choć może nie do końca pełnych oglądy miejscowych ludzi (Ballada o Czešku Piekarczy). Był bez wątpienia człowiekiem zakochanym w przyrodzie Ponidzia (Nuta z Ponidzia, Ponidzie).

WOJTEK BELON

Right in front of the BSCK building, there is Busko's most hallmark statue - "Ławeczka Belona" ("Belon's Bench"), commemorating the Busko native founder and lead singer of Wolna Grupa Bukowina, Wojtek Belon. To him, Busko was a very important place. It was where he grew up, went to high school where his talent exploded. As any person with broad horizons, Wojtek was an acute observer and reviewer of the small-town Buskopian life. He wrote about the town a lot, as he viewed it as a kind of antithesis of freedom (Bez słów, Sad), as well as a space filled with good-natured, interesting although not entirely smoothed over local people (Ballada o Czešku Piekarczy). There is no doubt Wojtek was head over heels in love with the nature of the Ponidzie region (Nuta z Ponidzia, Ponidzie).

KULTURA

Bogata oferta kulturalna to wizytówka Buska-Zdroju. Liczne festiwale, koncerty, festyny adresowane są zarówno do przybywających tutaj po zdrowie kuracjuszy, jak i rodowitych buszczan. Miasto stawia na różnorodność. Przygotowało ofertę skierowaną do melomanów muzyki poważnej, szczególnie operowej, prezentowanej w ramach corocznego Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz. Miłośnicy poezji śpiewanej w mieście Wojtka Belona także znajdą tu dla siebie wiele ciekawych imprez. Miasto nie stroni również od prezentowania ludowej kultury regionu świętokrzyskiego. Trudno się tu nudzić!

CULTURE

The rich cultural offer is Busko-Zdrój's calling card. Many festivals, concerts and festivities are aimed at both the health resort patients and the native Buskovians. The town values variety - there is something here for the lovers of classical music, especially opera, presented every year as a part of the Krystyna Jamroz International Music Festival; the enthusiasts of sung poetry or in a wider sense, of ambitious lyrics in Wojtek Belon's home town will also not be disappointed - there are many interesting events and concerts in this genre. The town does not shy away from presenting folk culture of the Świętokrzyskie region. This is definitely not a place to be bored!

ALEJA MICKIEWICZA

Aleja Mickiewicza pozostaje od czasów założenia uzdrowiska głównym łącznikiem pomiędzy źródłem a miastem. Właśnie w ten sposób kolejne pokolenia buszczań rozróżniają te dwie części miejskiego organizmu i choć przez dziesięciolecia zdołano zabudować przestrzeń powstałą pomiędzy tymi światami, to jednak do dzisiaj Zdrój pozostaje źródłem a Busko – miastem. Aleja Mickiewicza w ostatnich latach przeobraziła się z ulicy o dość niejasnej funkcji, której jedynym walorem były porastające ją kasztany, w prawdziwe uzdrowskie corso. Rewitalizacja w tym przypadku była totalna i zakończyła się pełnym sukcesem. Nowa aleja dalej łączy rynek z Łazienkami, ale także, co być może ważniejsze, w zdecydowanie większym stopniu niż kiedyś wiąże ze sobą ludzi. Dzięki temu wielu kojarzy się dziś z atrakcyjną przestrzenią spotkań i wypoczynku.

MICKIEWICZA ALLEY

Mickiewicz Alley (Aleja Mickiewicza), from the early days of the Busko resort, remains the link between the springs and the town. This is the way generations of Buskovians have differentiated between the two parts of the town body and although over decades the space between those two worlds was built up, to this day Zdrój is the spring, and Busko is the town. In the recent years, Aleja Mickiewicza was transformed from a street with an unclear function, whose only quality were the chestnut trees, into a real resort corso. The complete restructuring in this case was entirely successful. The new alley still links the square with Łazienki but also, more importantly, brings people together in a much broader sense than before, and has become a more attractive space for meetings and leisure.

ALEJA MICKIEWICZA

Idąc aleją Mickiewicza, trudno nie zauważyć postaci Leszka Czarnego, który nieco spod byka patrzy na niekończący się łańcuch kuracjuszy i mieszczan idących a to na dół, a to znów w górę alei. Wyraz „byk” pojawia się tu nie bez przyczyny, gdyż książę krakowski stoi pod dawną Byczą Górą. Również słowo „dawna” jest tu jak najbardziej na miejscu, ponieważ wskutek powstania artystycznej instalacji góry... tej pierwotnej już nie ma. Leszek Czarny zasłużył sobie na pomnik, to on bowiem w 1287 roku na prośbę właścielek Buska, Norbertanek, nadał mu prawa miejskie. Książę trzyma w swych rękach miecz i tarczę, a do pasa ma przypiętą sakiewkę. Aby mieć tyle pieniędzy, co on, należy ją dotknąć. Proszę jej tylko księciu nie zabierać!

MICKIEWICZA ALLEY

Walking further down Mickiewicz Alley it would be hard to miss the silhouette of Leszek Czarny who is gazing (slightly frowningly) at the endless line of patients and townsmen going up and down the alley. The Kraków prince's statue is located at the former Bycza Góra hill - and "former" is definitely the right word to use as since the formation of the artist installation, the hill is virtually non-existent. Leszek Czarny's statue-worthiness is due to the fact that in 1287, at the plea from the owners of Busko at the time - the Norbertines (Poland's oldest female order) - he gave Busko its town privileges. The prince is holding a sword and shield, and has a pouch on his belt. To ensure that one enjoys wealth worthy of a price, one has to touch the pouch - but please, do not take it away!

WILLA „DERŚLAW”

Jedną z najbardziej oryginalnych budowli stojących przy alei Mickiewicza jest willa „Derślaw” zbudowana w latach 1911-15 przez lekarza uzdrowiskowego, Rosjanina Wasyla Jakobsa. Willa przypomina niewielki zameczek otoczony suchą fosą, do którego dojdzie możliwe jest jedynie po dość wysokim kamiennym moście. Na balkonie, nad wejściem, widać rycerza z halabardą w renesansowej zbroi. Jest to oczywiście wspomniany Derślaw, a dokładniej Dzierżko, fundator buskiego klasztoru Norbertanek. Jego figura ustawiona w tym miejscu przypomina bardziej członka straży zamkowej aniżeli właściciela obiektu. Obecnie w zamczku działają pensjonat i restauracja znana z serwowania dań kuchni regionalnej.

VILLA "DERSLAW"

Built between 1911 and 1915 by the resort doctor, the Russian Vasiliy Vasilyevich Jakobs, villa Derślaw is one of the most original structures located on Mickiewiczza Alley. The villa resembles a small castle surrounded by a dry moat and only accessible via a steep stone bridge. On the balcony over the entrance there is a knight with a halberd, dressed in Renaissance-style armor. It is Derślaw in the flesh, or rather Dzierżko, the founder of the Busko Norbertines monastery, although here he looks more like a castle guard member than its owner. Today, the castle is home to a resident hotel and a restaurant known for serving regional cuisine.

ALEJA MICKIEWICZA

Usytuowana bliżej rynku część powstałej w różnych okresach zabudowy alei Mickiewicza jest zdecydowanie bardziej monumentalna. Gmach Urzędu Miasta i Gminy sąsiaduje tu z siedzibą Starostwa. Nieco wyżej spoglądają na siebie dwie najstarsze buskie placówki edukacyjne oznaczone numerem 1: szkoła podstawowa i liceum. Co ciekawe, w przypadku urzędów, żadna z obecnych siedzib nie była wzniesiona z myślą o tej funkcji. W miejscu Urzędu Miasta i Gminy do czasów II wojny światowej stał kopiec ziemny poświęcony pamięci Tadeusza Kościuszki. Na jego szczycie wznosił się pomnik naczelnika powstania. W czasie okupacji kopiec został splantowany, a na jego miejscu wzniesiono modernistyczny dom mieszkalny. Sam pomnik Kościuszki znajduje się obecnie nieopodal, przy gmachu buskiego liceum. Budynek Starostwa natomiast utrzymany, co zaskakuje, w stylu neoklasycystycznym służył w czasach PRL-u za siedzibę „przewodniej siły narodu”. Jeszcze dziś, wprawne oko wyluska z jego otoczenia przestrzeń, którą można nazwać trybuną honorową jakże potrzebną w dobie komunizmu podczas Święta Pracy. Kolejnym budynkiem o diametralnie odmiennym pierwotnym przeznaczeniu jest dawny szpital rosyjskiej Straży Pogranicznej, wzniesiony w XIX wieku i położony w górnej części alei.

MICKIEWICZA ALLEY

The Mickiewicza Alley building development, formed in various periods, is becoming more and more monumental. The Municipal and Communal Office building neighbors the District Authority Office. Further, two of Busko's oldest schools - a primary school and a high school no. 1 face each other. Interestingly, in the case of the office buildings, none of their contemporary seats was built with them in mind. A Tadeusz Kościuszko memorial mound was in the place of the Municipal and Communal Office building until World War II, with a statue of Kościuszko on the top. During the German occupation, the mound was levelled and a modernist residential estate was built in its place. The Kościuszko statue is now nearby a local high school building. Built, rather surprisingly, in a neo-classicist style, the District Authority Office served as the seat of the "guiding force of the nation" in the People's Republic of Poland (PRL) era. Still today a learned eye will catch in its surroundings the former distinguished visitors' gallery, utilised in the PRL times during Labour Day parades. Another building with a completely different initial purpose is the former Russian Border Guard hospital, built in the 19th century and located in the upper part of the alley.

GALERIA ZIELONA

Nieopodal rynku aleja Mickiewicza może poszczycić się najciekawszą spośród zachowanych willą reprezentującą w pełnej krasie zanikający już styl „szwajcarski”. Jest to willa „Polonia” zbudowana na początku XX wieku przez lekarza zdrojowego, doktora Juliana Majkowskiego. Obecnie, w jej wnętrzach mieści się Galeria Sztuki BWA „Zielona”. Instytucja ta, wielce zasłużona w zakresie animacji życia kulturalnego miasta, już wkrótce doczeka się kapitalnego remontu swojej wspaniałej siedziby. Dzięki temu chociaż jeden znakomity przykład dawnej architektury uzdrowskiej przetrwa i będzie służył kolejnym pokoleniom buszczan i kuracjuszy.

“ZIELONA” GALLERY

Nearby the square, Mickiewicz Alley can boast its most interesting remaining villa, representing the declining Swiss style in full swing. It is the villa “Polonia”, founded in the early 20th century by the resort doctor, Julian Majkowski. Today, it houses the “Zielona” Art Gallery. This institution, highly acclaimed in the field of popularising and animating the town’s cultural life, will soon undergo a complete renovation, and thanks to this at least one brilliant example of former resort architecture will survive and serve further generations of visiting patients and Busko residents alike.

PLAC ZWYCIĘSTWA

Busko rynek nie zachował jednolitej zabudowy charakterystycznej dla tego rodzaju miasteczek. Wielkomiejski nieco klimat posiada jedynie dawny gmach poczty. Ten narożny eklektyczny budynek wzniesiony został w latach 20. XX wieku w stylu historyzującym, dość archaicznym jak na tamte czasy. Na przeciwległej pierzei zachował się, pochodzący z połowy XIX wieku, klasycystyczny budynek niegdysiejszej apteki. Gdy oglądamy dawne pocztówki prezentujące plac miejski, dostrzegamy bardziej spójną zabudowę. Niestety nadmierna modernizacja tej części miasta dokonana w okresie PRL-u, niedbająca o zrównoważony rozwój między innymi przestrzeni miejskiej sprawiła, iż po dawnym Busku pozostały jedynie wspomnienia.

ZWYCIĘSTWA SQUARE

The Busko square did not manage to maintain the homogenous housing, characteristic for this kind of towns. Only the former post office still has the once metropolitan style. This corner structure was built in the 1920's in an eclectic-historicist style, rather archaic for its time. A mid-19th century classicist former pharmacy building remains in the opposite frontage. Looking at postcards which depict the town square from that period, a much more uniform housing can be seen. Sadly, excessive modernisation of this part of town, performed during the PRL era - careless of a balanced development also in terms of urban planning - made the old Busko solely a thing of the past.

PLAC ZWYCIĘSTWA

Co zdecydowanie odróżnia buski rynek od tego typu placów znajdujących się w wielu współczesnych i dawnych miasteczkach regionu świętokrzyskiego, to fakt istnienia historycznego parku miejskiego. Nie jest to nasadzenie powojenne jak w pobliskich miejscowościach, ale część historycznej linii parkowej stworzonej przez ogrodnika Ignacego Hanusza w XIX wieku. Park, według zamysłu twórcy, jest widocznym łącznikiem miasta z jego uzdrowską dzielnicą. W ostatnich latach, niegdyś mocno zaniedbany, odzyskał dawny blask i pierwotny Hanuszowy układ.

ZWYCIĘSTWA SQUARE

What definitely sets Busko town square apart from others of its kind in many contemporary and foregone towns in the Świętokrzyskie region is the existence of a historic town park. Unlike most nearby town, it is not a post-war planting, but a part of a historic landscape line created by gardener Ignacy Hanusz in the 19th century. In its creator's vision, it is to be a visible link between the town and its resort district. Recently the largely neglected park has regained its former glory as well as Hanusz's initial layout.

KOŚCIÓŁ NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP

Dawny kościół klasztorny (obecnie parafialny) pw. Niepokalanego Poczęcia NMP swoją obecną bryłę zawdzięcza gruntownej przebudowie dokonanej po pożarze z 1820 roku. Klasycystyczny charakter budowli przełamuje jedynie dostawiona do pierwotnej nawy renesansowa kaplica św. Anny wzniesiona w latach 1592-1621. Co ciekawe, XIX-wieczna przebudowa kościoła była na tyle gruntowna, iż doszło wręcz do jego przeorientowania. Węższe, typowe dla świątyń klasztornych, wydłużone prezbiterium stało się wówczas nawą zakończoną nową fasadą skierowaną w stronę miasta. Dawne, zdradzające jeszcze cechy gotyckie, główne wejście do świątyni zostało zamurowane, dzięki czemu wewnętrzną zachodnią ścianę zaadaptowano na potrzeby nowego ołtarza głównego.

THE CHURCH OF THE IMMACULATE CONCEPTION OF BLESSED VIRGIN MARY

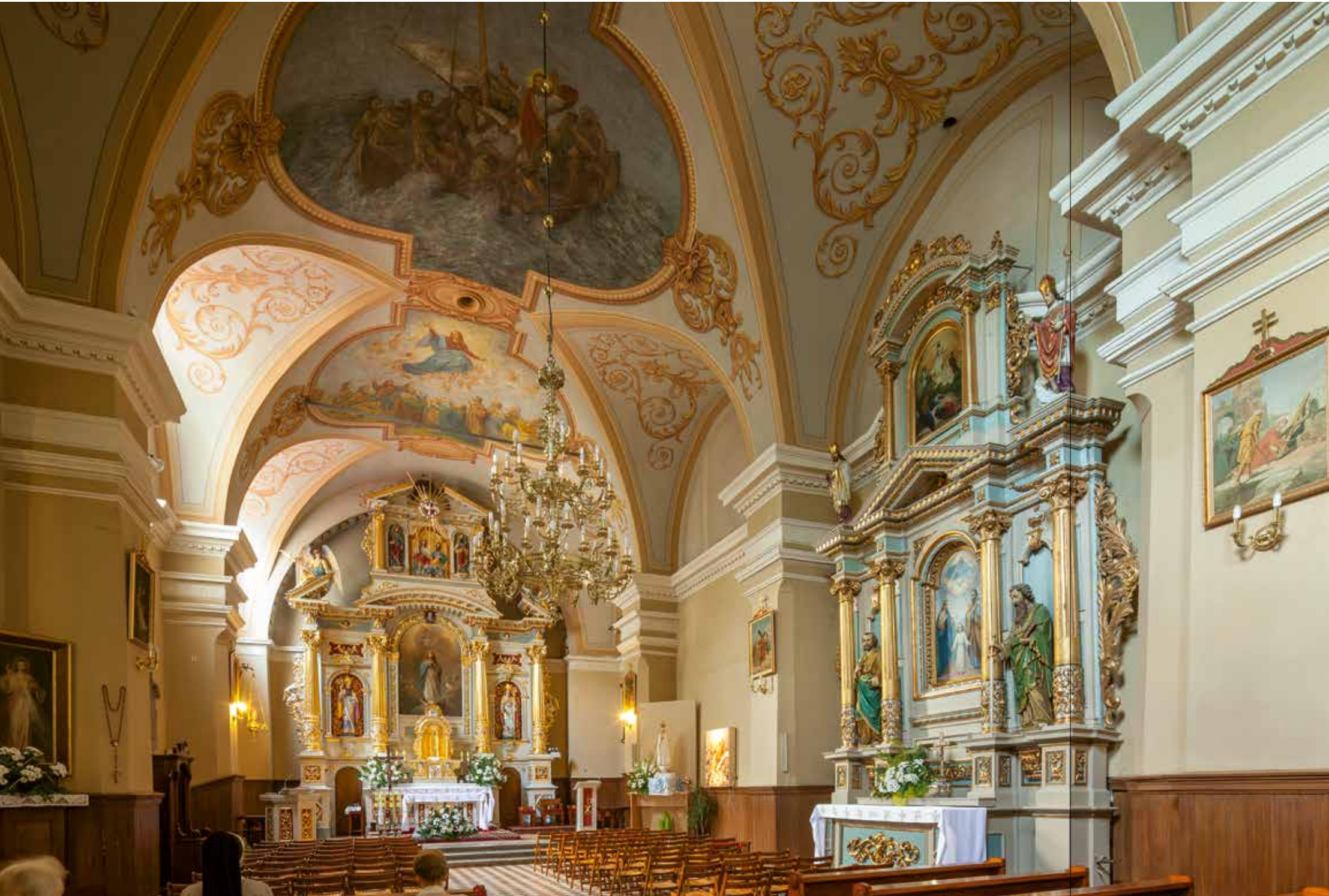
A former convent church (now parish) of the Immaculate Conception of Blessed Virgin Mary owes its contemporary image to a complete renovation which took place after a fire in 1820. The classicist character of the building is slightly broken only by the Renaissance St Ann's chapel, built between 1592 and 1621 and added to the original aisle. Interestingly, the 19th century reconstruction was detailed enough for the church to be reoriented. The narrow presbytery, elongated and typical for convent churches then became an aisle, completed by a new facade in the direction of the town. The former main entrance with its Gothic style qualities was bricked over and thus, the inner western wall was adapted for the needs of the new main altar.

KOŚCIÓŁ NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP

Wnętrze buskiego kościoła, choć jednorodne, nie przedstawia większej wartości artystycznej. W ołtarzu głównym możemy podziwiać obraz Matki Boskiej, którego autorstwo przypisuje się Franciszkowi Smuglewiczowi. O klasztornej historii tego miejsca przypominają współcześnie zachowane barokowe epitafia, wśród których wyróżnia się te należące do starościny sandomierskiej Anny z Korycińskich Kowalkowskiej. Najstarszym elementem wyposażenia kościoła pozostaje manierystyczna tablica fundacyjna kaplicy bocznej, wymieniająca jako jej fundatora Zygmunta Urbańskiego.

THE CHURCH OF THE IMMACULATE CONCEPTION OF BLESSED VIRGIN MARY

The interior of the Busko church, although homogenous, does not have much in terms of artistic value. On the main altar there is a painting of Madonna whose authorship is attributed to Franciszek Smuglewicz. Only the baroque epitaphs - including one belonging to the Sandomierz starost, Anna Korycińska Kowalkowska - still serve as a reminder of the church's convent past. The oldest element of the church interiors is the mannerist foundation board of the side chapel, mentioning Zygmunt Urbański as its founder.

KOŚCIÓŁ ŚWIĘTEGO LEONARDA

„Perełka” Buska, drewniany kościół pw. św. Leonarda, ma znakomite położenie na południowej krawędzi Garbu Pińczowskiego. Dzięki temu w pogodne dni z jego najbliższego otoczenia widać nawet dalekie pasmo Tatr Wysokich. Otaczający świątynię stary cmentarz tworzy naturalną otulinę tego kame­ralnego zabytku wzniesionego w 1699 roku. Jest to budowla jednonawowa z zamkniętym wielobocznie węższym prezbiterium, z kruchtą od zachodu oraz niewielką zakrystią dostawioną od północy. Kościół pokrywa gontowy dach a okalają go oszalowane ściany.

ST LEONARD'S CHURCH

A real gem of Busko, the wooden St Leonard's church is conveniently located at the southern edge of the Garb Pińczowski (a Cretaceous marl hill) and on sunny days even the distant High Tatras are visible. The old cemetery which surrounds the temple creates a natural buffer zone for this intimate, 1699 landmark. It has one aisle with a narrow, polygonally closed presbytery, a western vestibule and a small sacristy added from the north. The church has a shingle roof and lined walls.

KOŚCIÓŁ ŚWIĘTEGO LEONARDA

Wnętrze świątyni prezentuje w dużym stopniu jednolity styl. Późnobarokowe ołtarze harmonijnie współgrają z kameralnym wystrojem. Również barokowa w swej estetyce zachowała się polichromia położona na stropie prezbiterium. Dominantą przestrzenną wnętrza jest też polichromowana belka tęczowa z tradycyjną Grupą Ukrzyżowania.

ST LEONARD'S CHURCH

The inside of the church is mostly homogenous in terms of style. Late-baroque altars harmonise with the intimate interior. The polychromy, located in the foot of the presbytery, is also baroque in its aesthetic. The spatial dominant of the interior is unalterably the polychrome rood beam with a traditional Crucifixion Group.

STAW NIEMIECKI I SKATEPARK

Busko się zmienia, zyskuje nowe atrakcyjne przestrzenie, wypełnia luki urbanistyczne, tworząc infrastrukturę służącą wszystkim, zarówno przyjeźdźcom, jak i miejscowym. Dobrym przykładem jest otoczenie Stawu Niemieckiego położonego pomiędzy miastem a źródłem, które w ostatnich latach stało się wielkim skwerem służącym do zabawy, spacerów i pogawędek. Tam, gdzie kiedyś w ciemnościach siedzieli jedynie zapaleni wędkarze, teraz przebywają całe rodziny. Najmłodszy bawią się na nowoczesnych placach zabaw, młodzież próbuje swoich sił w skateparku, dorośli zaś spacerują, podziwiając łabędzie, które na stałe tu się zdomowały.

STAW NIEMIECKI AND SKATEPARK

Busko is changing, obtaining new attractive spaces, filling the urban holes by creating infrastructure for everyone - both visitors and residents. A great example of this are the surroundings of Staw Niemiecki (a small pond south of the town center), located between the town and the springs, which in the recent years have become a big public garden - the ideal place to walk around, play and chat. Where only the most dedicated anglers used to sit in the dark, now entire families spend their leisure time - the children use the state-of-the-art playgrounds, the youths enjoy the skatepark and the adults walk around admiring the swans which have made the pond their permanent home.

NOWY PARK ZDROJOWY

Rewitalizacja przestrzeni miejskiej i uzdrowiskowej Buska to nie tylko wielkie projekty, takie jak aleja Mickiewicza, park zdrojowy czy otoczenie Stawu Niemieckiego. To także dobrze przemyślana mała architektura, która pomaga nadać miastu charakter miejsca przyjaznego jego mieszkańcom i przyjeźdnym gościom.

THE NEW RESORT PARK

The revitalisation of the Busko's urban and resort space is more than the grand projects such as Mickiewicz Alley, the resort park or the surroundings or Staw Niemiecki. It is also well-thought out small urban design aimed at showcasing the town as the most resident- and visitor-friendly.

NOWY PARK ZDROJOWY

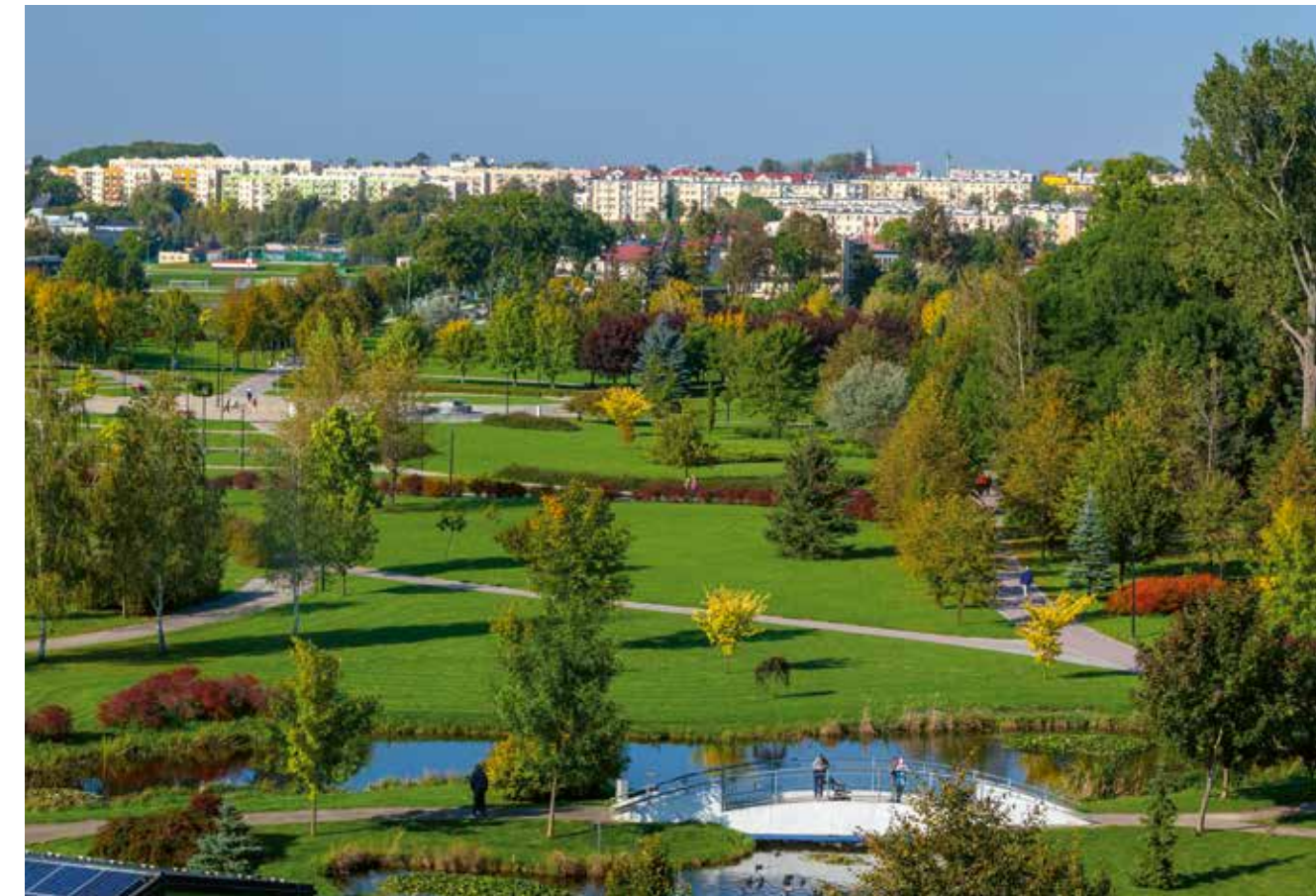
Herbem miasta pozostaje słońce będące prawdopodobnie pierwotnie symbolem Świętej Hostii nawiązującej bezpośrednio do klasztornej charakteru lokacji. Każdy buszczanin wie, że w Busku słońce świeci ciągle, i to nie tylko symbolicznie, ale także fizycznie. Miasto bowiem uchodzi za jedno z najbardziej nasłonecznionych miejsc w Polsce.

Bardzo ważnym projektem realizowanym w strefie uzdrowskiej miasta jest unifikacja przestrzeni parkowych w jeden kompleks, w którym położone będą sanatoria i pensjonaty. Pierwszym etapem było założenie nowego parku zdrojowego przylegającego od zachodu do jego historycznej części. Kolejne kroki zakładają połączenie tej przestrzeni z niewielkim lasem zwanym małpim gajem oraz parkiem położonym na „Górcie”. Budowa tężni zwieńczy ten ambitny projekt.

THE NEW RESORT PARK

The town emblem, the sun, probably stems from the symbolism of the Sacred Host and directly refers to the the convent character of its location. Every Buskian knows the sun always shines in Busko - both figuratively and literally. The town is said to be one of Poland's sunniest places.

An important project implemented in the resort area of the town is the laborious unification of all the park spaces into one complex including all the resorts and boarding houses. Its first stage was establishing a new resort park, neighboring its historic side from the north. Further stages include linking it to the small woodland known as Małpi Gaj (a jungle gym) and the Górcza park. The construction and development of a graduation tower will be the crowning of this ambitious project.

SZLAK ROWEROWY

Ścieżka rowerowa o charakterze okrężnym, która łączy miasto z kompleksem Lasu Weleckiego, to miejsce często odwiedzane zarówno przez kuracjuszy, jak i samych buszczań. Poprowadzona niezależnie od przebiegu dróg jezdnych jest idealnym miejscem do podjęcia różnego rodzaju aktywności fizycznych. Istniejąca bezpośrednio przy niej infrastruktura pozwala na chwilę odpoczynku i relaksu. Nie brakuje także innego typu atrakcji położonych w jej sąsiedztwie. Bodaj najsłynniejszymi są słynna sosna oraz szlak pieszy PTTK łączący przebieg ścieżki z Grochowiskami, miejscem ważnej bitwy powstania styczniowego, i dalej – z Pińczowem.

CYCLE PATH AND TRAIL

The round cycle path linking the town with the Welecki forest area is a popular spot among both resort patients and Busko residents. Running independently from the roads, it is the perfect place for all kinds of physical activity. The existing direct infrastructure allows for relaxation and leisure. There is an abundance of other attractions around - a famous pine tree or the PTTK hiking trail linking the cycle path with Grochowiska, the location of an important battle in the January Uprising and further on, with Pińczów.

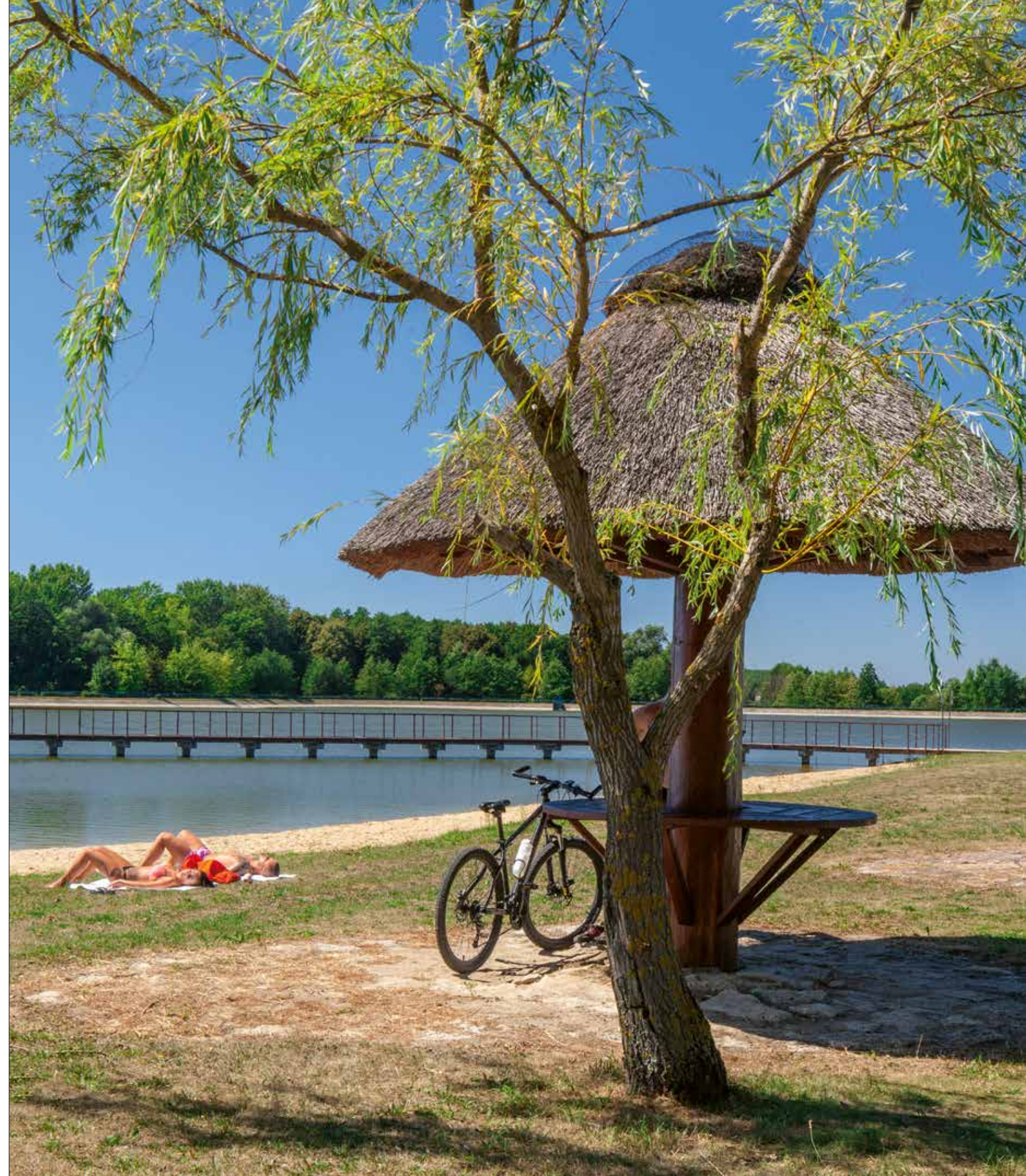

RADZANÓW

Alternatywnym celem krótkich wypraw rowerowych z buskiego uzdrowiska jest położony nieopodal Radzanowa zbiornik wodny – doskonałe miejsce do letniego odpoczynku, kąpiei wodnych czy słonecznych. Z Buska do Radzanowa biegnie kolejna ścieżka rowerowa, której niewielka długość i dogodne ukształtowanie zachęcają do lekkiego wysiłku. Można ją więc polecić każdemu, kto po kąpielach siarkowych zamarzy o pluskaniu się w bardziej klarownej wodzie.

RADZANÓW

An alternative destination of short bike trips from the Busko resort is the water reservoir near Radzanów - the ideal place for summer leisure - sunbathing and swimming. Another cycle path leads from Busko to Radzanów - its length and low difficulty level make it perfect for anyone who, while taking a break from sulphuric baths, wishes to swim in clearer waters.

WEŁECZ

Sosna pospolita rosnąca na skraju Lasu Weleckiego nie jest... aż tak pospolita. Drzewo to ma nietypowy pokrój, imponujące rozmiary oraz kształt odsłoniętego systemu korzeniowego, który zawdzięcza jedynie działaniom sił natury. Ta oryginalna atrakcja przyrodnicza leży nieopodal ścieżki rowerowej, bezpośrednio przy niebieskim szlaku PTTK biegnącym z Buska do Pińczowa.

WEŁECZ

The common pine, located at the edge of Welecki forest is not that common after all, thanks to its unusual structure, impressive size and the shape of its exposed root system which it owes only to the powers of nature. This unique natural attraction is located nearby the cycle path, directly at the PTTK blue trail from Busko to Pińczów.

ZBLUDOWICE

Położony w przylegających do Buska-Zdroju Zbludowicach ośrodek „Hipoland” oferuje zarówno kursy nauki jazdy konnej, jak i sesje hipoterapii. Dla osób pragnących aktywnie spędzić czas w siodle oferowane są wyjazdy w teren oraz rajdy. Zimą istnieje możliwość zorganizowania kuligu. Gospodarze dysponują także powozem wycieczkowym przygotowanym na długotrwałe biesiadowanie.

ZBLUDOWICE

Located in the Busko-Zdrój adjacent town of Zbludowice, the “Hipoland” center offers equestrian classes and hippotherapy. For those seeking active leisure in the saddle, there are also field trips and horseback excursions. In the winter-time, the center organises “kulig” - a horse-drawn sleigh ride in the snow. The hosts also have a tourist horse-drawn carriage, equipped for lengthy feasting.

SŁONECZNY ZDRÓJ

Co wyróżnia „Słoneczny Zdrój” Hotel Medical Spa & Wellness od innych tego typu obiektów, to jego położenie na południowym stoku Garbu Pińczowskiego. Kompleks ten został wybudowany i urządzony ze smakiem, dbałością o wystrój oraz komfort gości. Równie ciekawie prezentuje się hotelowa restauracja „Ponidzie”, której specjalnością są dania przygotowywane w stylu fusion, łączące elementy regionalne z najlepszymi tradycjami kuchni europejskiej.

SŁONECZNY ZDRÓJ

What makes Słoneczny Zdrój Hotel Medical Spa & Wellness stand out from other resorts of its kind is its location on the southern slope of Garb Pińczowski. The hotel was built and decorated tastefully and with the guests utmost comfort in mind. The hotel restaurant Ponidzie is equally interesting whose specialty is fusion-style cuisine, combining regional elements with the best and finest tradition of European cuisine.

LAWENDOWY ZDRÓJ

„Lawendowy Zdrój” Medycyna & Spa to butikowy hotel, którego właściciele dołożyli wszelkich starań, aby nadać mu niepowtarzalny styl i charakter. Wszystkie jego pokoje urządzone są tematycznie, nawiązując do przyjętej z namysłem stylistyki. W hotelu znajduje się także kameralna restauracja serwująca dania kuchni regionalnej i europejskiej.

LAWENDOWY ZDRÓJ

Lawendowy Zdrój Medycyna & Spa is a boutique hotel whose owners did their absolute best to make it unique in character and style. All its rooms have been designed thematically and in line with the well-thought out stylistics. The hotel also has an intimate restaurant serving regional and European cuisine.

CHOTELEK

Stojący na niewielkim, aczkolwiek dość stromym wzgórzu, drewniany kościół pw. św. Stanisława w Chotelku należy do najstarszych tego typu obiektów w całym regionie świętokrzyskim. Zbudowany w 1527 roku do dnia dzisiejszego zachował swoje pierwotne układ i styl. Jest to budowla jednonawowa z niewyodrębnionym, zamkniętym wielobocznie prezbiterium, co czyni ją bardzo archaiczną. Wyjątkowość obiektu podkreślona jest także zastosowaniem czterospadowego gontowego dachu, na którym umieszczono skromną wieżyczkę na sygnaturkę.

CHOTELEK

Located on a small but steep hill, the wooden St Stanislaus church in Chotelek is one of the oldest such structures in the Świętokrzyskie region. Built in 1527, it has preserved its original layout and style. It is a one-aisle structure with a non-elicited, closed, multilateral presbytery which makes it quite archaic. This clear timelessness of the church is accentuated also by the hipped, shingle roof with a modest signal tower on the top.

CHOTELEK

Wnętrze chotelskiego kościoła zachwyci dworską elegancją, znakomitą organizacją przestrzeni sakralnej oraz jednolitym stylem. Nakrywający świątynię strop belkowany zachował pierwotną XVI-wieczną polichromię w kształcie kasetonów z rozetami. W ołtarzu głównym pochodzącym z 2. połowy XVII wieku znajduje się obraz przedstawiający Grupę Ukrzyżowania. Na jego zasuwie dostrzec można oryginalną postać patrona świątyni, św. Stanisława.

CHOTELEK

The interior of the Chotelek church is surprisingly courtly elegant, with an excellent layout of the sacral space and a unity of style. The painted timber ceiling covering the temple still has the original 16th century polychromy in the shape of the panels with the rosettes. In the late 17th century main altar there is a painting depicting the Crucifixion group. On its slider, the patron saint of the church, St Stanislaus, is visible.

SKOROCICE
Położone nieopodal Buska Skorocice mogą się poszczycić bodaj najbardziej znanym rezerwatem przyrody regionu Poniidzia. To sanktuarium roślinności nieożywionej oraz stepowej zajmuje obszar bez mała 8 ha i obejmuje wąwóz gipsowy o charakterze krasowym podzielony na dwie części rygłem skalnym zwanym wysoką drogą. Dnem wąwozu płynie Potok Skorocicki często ginący w podziemnych korytarzach i grotach krasowych. Na dobrze nasłonecznionych suchych zboczach wąwozu występują ciepłolubne murawy o charakterze stepowym.

SKOROCICE
Located near Busko, Skorocice boasts probably the best known natural reserve in the Poniidzie region. As a calm-nature reserve as well as a flora reserve it spreads over an area of nearly 8 hectares (nearly 20 acres) and includes a gypsum, karst gorge divided in two with a bolt-like rock carving referred to as Wysoka Droga (the High Path). Skorocicki stream runs through the bottom of the gorge, often disappearing into the underground tunnels and karst caves. On the sunny, dry slopes of the gorge there are thermophilic Step-pic grasslands.

DOBROWODA

Kościół w Dobrowodzie należy do licznego grona gotyckich świątyń wzniesionych wzorem królewskich fundacji w wieku XIV i na początku XV na obszarze Poniżia. Fundatorem tego obiektu był biskup krakowski Florian. Świątynia została dwukrotnie przebudowana, aby w połowie XVI stulecia nabrać cech późnogotyckich z elementami wczesnorenesansowymi. Z tego okresu pochodzi wspaniałe sklepienie sieciowe nawy. Zachowane zostały także elementy z doby renesansu: portal prowadzący z prezbiterium do zakrystii, chór muzyczny a nade wszystko intrygujące epitafium zmarłego na początku XVII wieku Jana Boboli.

DOBROWODA

The church in Dobrowoda is part of a handful of Gothic style churches modelled after the royal foundations, built in the 14th and early 15th century in the Poniżie area. The founder of this particular structure was Florian, the bishop of Kraków. The church underwent a reconstruction twice, only to become late-Gothic in style with early-Renaissance elements in mid-16th century. The magnificent barrel vault of the main aisle stems from the reconstruction period. The remaining portal leading from the presbytery to the sacristy, the choir and most of all the intriguing, early 17th century epitaph of Jan Bobola are all Renaissance in their form.

ZIMNE WODY

Położony w bezpośrednim sąsiedztwie miasta rezerwat „Zimne Wody” (nazwany tak przez okolicznych mieszkańców) to niezwykle popularny, szczególnie wśród kuracjuszy, cel krótkich wycieczek. W dojeździe do jego obszaru pomocny jest szlak pieszy PTTK rozpoczynający się w centrum miasta. Na całym terenie występują pokłady grubokrystalicznego gipsu, który tworzy tu liczne szczeliny i kanały. Rezerwat pokrywają murawy kserotermiczne. Występują tu między innymi osławiony przez Wojtkę Belonę w piosence o Ponidziu miłek wiosenny, a także dziewięciśń bezłodygowy.

ZIMNE WODY RESERVE

Located in the immediate vicinity of the town, the reserve Zimne Wody (Cold Waters) is a very popular (especially among resort patients) short excursion destination. The PTTK hiking trail is very helpful in reaching it as it starts at the center of town. Vast deposits of gypsum with megacrystals are present in the entire Zimne Wody area, creating numerous cracks and canals. The whole area is covered by xerothermic grasslands including *adonis vernalis*, or pheasant's eye and *carlina acaulis*, or silver thistle - known from Wojtek Belon's songs about Ponidzie.

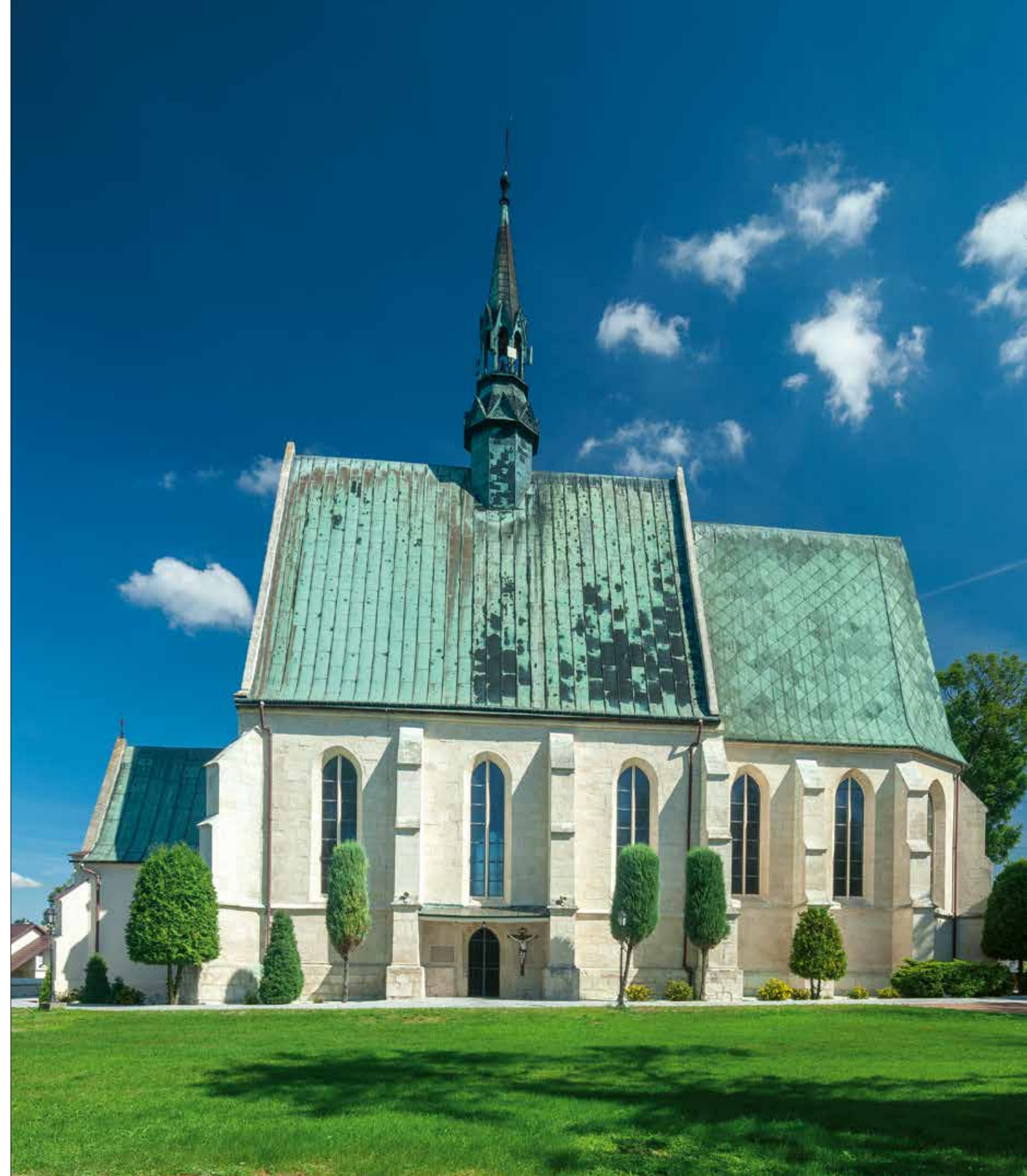

SZANIEC

Szaniec to dość sporych rozmiarów wieś położona malowniczo na szczycie niewielkiego garbu pochylającego się w kierunku południowym. W dawnej Polsce funkcjonowało takie oto przysłowie: kto ma Pińczów, Książ i Szaniec może iść z królową w taniec. Współczesna wieś wielką historię ma już poza sobą. Pozostały po niej jednakże ciekawe zabytki, z niezwykle oryginalnym, bo wzniesionym w układzie pseudodwunawowym, kościołem pw. Wniebowzięcia NMP na czele. Jest to świątynia utrzymana w stylu późnogotyckim, powstała w 1499 roku, dzięki fundacji biskupa kujawskiego i kanclerza wielkiego koronnego Krzesława z Kurozwek. Nieopodal kościoła zachowały się pozostałości kasztelu renesansowego zbudowanego w latach 1580-1609 dzięki fundacji Padniewskich.

SZANIEC

Szaniec is a considerable size village, located picturesquely on the top of a small rise, leaning slightly towards the South. A saying used to be popular in the Polish olden days: "He who has Pińczów, Książ and Szaniec can go dancing with the queen"; today, the great importance of the village is a thing of the past. It does still have many interesting historic monuments including the church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary - very unique as it was built in the two-aisle layout. It is a late-Gothic style temple from 1499 by the order of Krzesław Kurozwecki, the bishop of Kujawy and Great Chancellor of the Crown. Nearby the church, there are the remains of a Renaissance castle, built between 1580 and 1609 by the order of the Padniewski family.

SZANIEC

Plaskowyż Szaniecki – to znakomity teren do uprawiania turystyki pieszej. Przez jego najcenniejszą pod względem widokowym część biegnie szlak pieszy PTTK, prowadzący turystów z Grochowisk do Buska-Zdroju.

SZANIEC

The Szaniecki Plateau is an excellent place for hiking. A PTTK hiking trail from Grochowiska to Busko-Zdrój leads through the plateau's most picturesque part.

Położone na stokach Garbu Wójczańsko-Pińczowskiego Busko-Zdrój może się cieszyć łagodnym klimatem, będąc tym samym najbardziej nasłonecznionym uzdrowiskiem w Polsce. Sam Garb – to kraina obfitości – rodzą się tu najbardziej soczyste jabłka i śliwki. W pogodny dzień można podziwiać zarówno charakterystyczne pasmo Łysogór, jak i mające na południowym horyzoncie Tatry.

Located on the slope of the Garb Pińczowski (a Cretaceous marl hill), Busko-Zdrój enjoys a mild climate and the title of Poland's sunniest resort town. The hill itself has a fantastic microclimate with the juiciest apples and plums and where, on a clear sunny day, you can see the very distinctive Łysogóry mountain range as well as Tatra mountains, looming on the southern horizon.

SZCZAWORYŻ

Kościół pw. św. Jakuba Starszego w Szczaworyżu należy do najcenniejszych obiektów sztuki sakralnej położonych w granicach buskiej gminy. Świątynia została wzniesiona w 1630 roku, zastępując wcześniejszą z XV wieku. Z pierwotnego gotyckiego kościoła zachowało się prezbiterium; obecny posiada cechy architektury manierystycznej. Osobliwością szczaworyskiego kościoła jest przykrycie pierwotnego sklepienia prezbiterium świątyni kopułą zakończoną manierystyczną latarnią, datowaną na około 1630 rok, a mylnie interpretowaną jako kaplica późnorennesansowa.

SZCZAWORYŻ

The James the Greater church in Szczaworyż is one of the most precious sacral art structures within the Busko municipality. It was built in 1630 in the place of a former 15th century temple. Only the presbytery remains from the original Gothic style church - the current one is mannerist in architectural form. An interesting fact about the church in Szczaworyż is that its presbytery is covered with a dome and a mannerist roof lantern from around 1630 in the place of an original ceiling and creating the impression of a late-Renaissance chapel.

SZCZAWORYŻ

Warto zwrócić uwagę na ciekawą późnorenesansową dekorację stiukową nawy, charakterystyczną dla manierizmu lubelskiego. W rokokowym ołtarzu głównym świątyni możemy podziwiać XVI-wieczny obraz przedstawiający Matkę Boską Szczaworyską w XVIII-wiecznych sukienkach, na zasuwie którego przedstawiono patrona świątyni – św. Jakuba Starszego. Świątynia w Szczaworyżu znajduje się na małopolskim odcinku Szlaku św. Jakuba.

SZCZAWORYŻ

The interesting late-Renaissance stucco decor of the aisle is very noteworthy as it is characteristic of the Lublin mannerism. In the rococo main altar there is a 16th century painting depicting Szczaworyska Our Lady of Grace in 18th century dress, and on the slider of the painting there is the image of the patron saint of the church- St James the Greater. The Szczaworyż temple is part of the Małopolski leg of the St James' Trail.

WIDUCHOWA

Niemal z tego samego okresu w dziejach sztuki polskiej pochodzi późnorenesansowy dwór wzniesiony w pobliskiej Widuchowej w 1620 roku przez ówczesnego właściciela majątku, Mikołaja Krupkę. Jest to budowla posiadająca harmonijną elewację frontową, której głównym akcentem pozostają zachowane do dziś oryginalne podcienia.

WIDUCHOWA

The late-Renaissance manor in nearby Widuchowa, built by the order of Mikołaj Krupka, the owner of the property, in 1620 stems from nearly the same period of Polish art history. It is a structure with a very harmonious front elevation whose main elements are the remaining arcades.

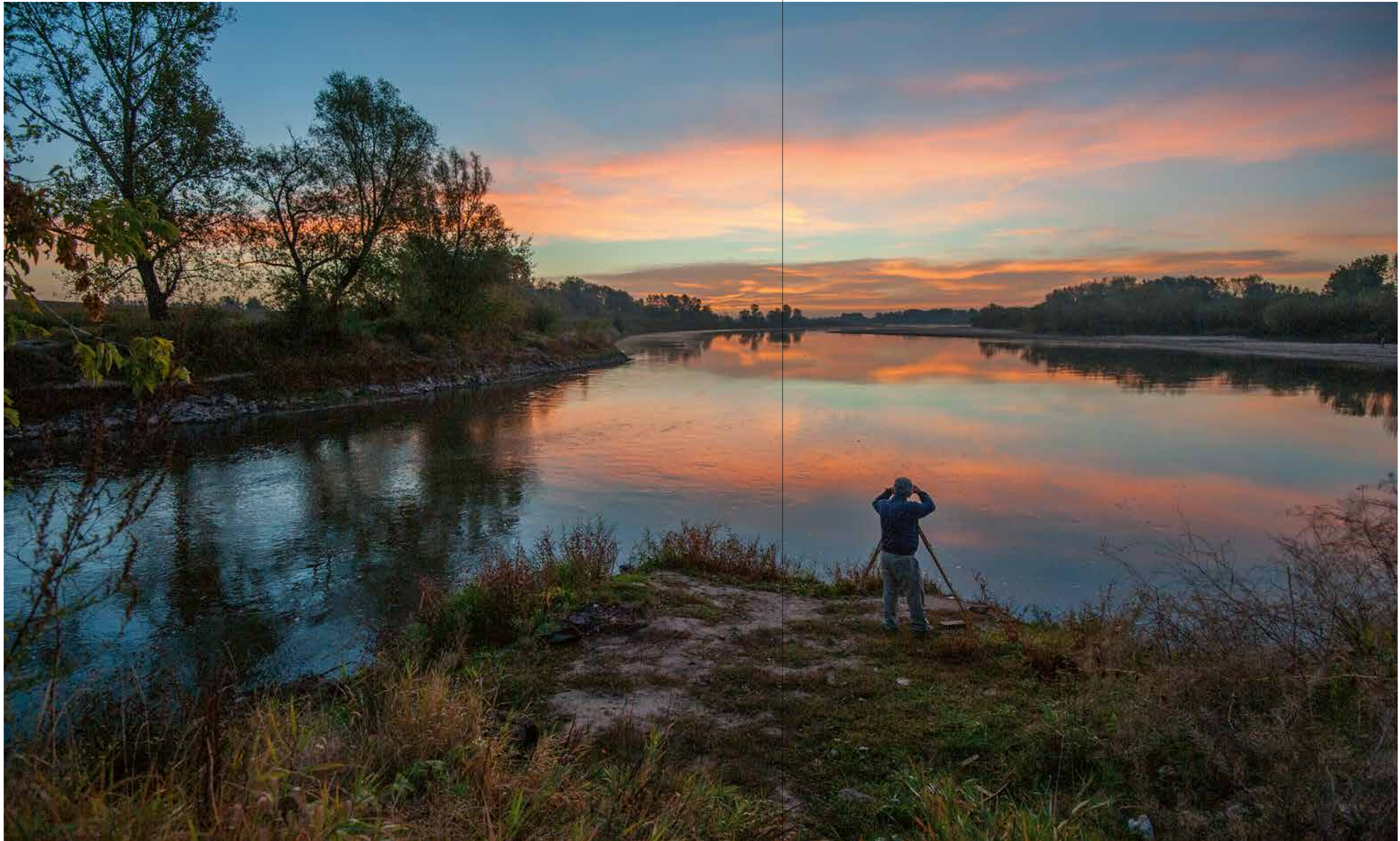
NIDA

Ponidzie położone jest w większości w środkowej części Niecki Nidziańskiej, która oddziela dwa makroregiony geograficzne Polski – Wyżynę Kielecko-Sandomierską od Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Niecka Nidziańska to obszerne zapadlisko tektoniczne, w którym wysokości bezwzględne sięgają od 150 do 415 m n.p.m., co sprawia, iż ma ono charakter wyżynny. Ośią i kręgosłupem Ponidzia jest bez wątpienia – zgodnie z nazwą – Nida. Jej rozległa dolina ograniczona jest z obu stron pasmem garbów i płaskowyżów, ciągnących się z pewnymi odchyleniami równoległe do biegu rzeki. Lessowe wzgórza Garbu Wodzisławskiego oraz dominujący na wschodnim Ponidziu Garb Pińczowski obejmują dolny bieg Nidy.

NIDA

The Ponidzie region is mostly located in the central part of the Nida Depression which separates two of Poland's geographical macro-regions - the Kraków-Częstochowa Upland and the Kielce-Sandomierz Upland. The Nida Depression is a vast tectonic foredeep where the altitudes reach between 150 to 415 meters above sea level which gives the depression an upland quality. In accordance to its name, the river Nida is the axis and backbone of Ponidzie. From each side, its vast valley is limited by a range of hills and plateaus, running almost parallel to the course of the river. The loessial hills of the Garb Wodzisławski and the Garb Pińczowski, dominating the eastern Ponidzie, frame the lower course of river Nida.

NIDA

Magyczną rzeką Poniżia jest Nida. Wiąca się niezmierną ilością meandrów wśród „morza łąk i pastwisk”, jest kręgosłupem tej krainy. Rzeka powstała z połączenia Białej i Czarnej Nidy w Brzegach koło Chęciny. Nida jest typową rzeką nizinną o bardzo małym spadku, płynącą na piaszczystym podłożu i o szerokiej terasie zalewowej pokrytej łąkami. W jej środkowym biegu znajduje się unikatowa atrakcja przyrodnicza, delta śródlądowa, jedyne w swoim rodzaju królestwo ptaków i owadów.

NIDA

Nida is the magical river of the Poniżie region. Winding with countless meanders among a sea of meadows and pastures, it is the backbone of the country. The river is created from the joining of the White and Black Nida in Brzegi near Chęciny. Nida is a typical lowland river with a small drop, running through a sandy bedding, with a wide, meadow-covered alluvial terrace. An inland delta - a unique nature attraction and home of numerous birds and insects - is located in Nida's middle course.

WIŚLICA

Kolegiata wiślicka to bez wątpienia najcenniejszy zabytek Podizia. Świątynia należy do kanonu sztuki polskiej zarówno epoki romanizmu, jak i gotyku. Pierwsza świątynia została ufundowana przez księcia Henryka Sandomierskiego a ukończona przez jego brata, księcia Kazimierza Sprawiedliwego. Relikty tej budowli można zobaczyć w podziemiach obecnego gmachu. To właśnie zachowana posadzka krypty kolegiaty stanowi bezcenny zabytek sztuki romańskiej. Nazwana płytą orantów gipsowa posadzka wiślicka przedstawia w formie delikatnego reliefu zabarwionego na czarno postacie fundatora, Henryka Sandomierskiego, którego grób prawdopodobnie skrywa, oraz rodzinę jego brata Kazimierza.

Podziwiana dziś gotycka świątynia została ufundowana przez króla Kazimierza Wielkiego w połowie XIV wieku. Jest to monumentalna budowla pseudodwunawowa, należąca do grupy obiektów, które historycy sztuki określają mianem pokutnych. Wnętrze kolegiaty przedstawia się nad wyraz monumentalnie. Dzięki fundacji Władysława Jagiełły z końca XIV wieku jej prezbiterium zostało ozdobione unikatowymi freskami bizantyjsko-ruskimi. W ołtarzu głównym umieszczono wczesnogotycką figurę Matki Boskiej Łokietkowej.

WIŚLICA

The Wiślica collegiate church is undoubtedly Podizie's most precious monument. The church is part of the canon of Polish Romanesque and Gothic period. The first temple was founded by Prince Henry of Sandomierz and completed by his brother, Prince Casimir the Just. The relics of that very structure can still be seen in the underground of the current church. The floor of the crypt from the original collegiate church is a priceless artefact of the Romanesque period. The gypsum Wiślica floor, referred to as "płyta orantów" (the worshippers' plaque), in the form of fine, black-coloured relief, depicts the founder of the church, Prince Henry of Sandomierz, whose grave it most likely covers, as well as the family of his brother, Casimir.

The present day Gothic style church was founded by king Casimir the Great in mid-14th century. It is a monumental, pseudo two-aisle structure and so part of what art historians refer to as "penitential". The interior of the collegiate church is particularly monumental. Thanks to the foundation by Władysław II Jagiełło in late 14th century, its presbytery was adorned with unique Bysanthian-Russian frescos. An early-Gothic style statue of Madonna Łokietkowa was placed on the main altar.

WIŚLICA

Całości założenia kolegiackiego dopełnia gotycki dom zwany Domem Długosza pierwotnie przeznaczony dla wikariuszy kolegiaty, wzniesiony dzięki fundacji Jana Długosza w 1460 roku, który pełnił funkcję wiślickiego kanonika kustosa. Obecnie mieści się tu oddział Muzeum Narodowego. Jest to typowa, późnogotycka konstrukcja, analogiczna do innych fundacji tego typu zlokalizowanych w Krakowie i Sandomierzu. Można w nim podziwiać między innymi odkrytą niedawno gotycką polichromię prezentującą obraz fundacyjny, na którym widoczny jest wizerunek Chrystusa Zmartwychwstałego z klęczącą przed nim postacią Jana Długosza w otoczeniu św. Doroty. Jest to jedno z nielicznych przedstawień portretowych słynnego kronikarza.

WIŚLICA

The Gothic style house, Dom Długosza (Długosz House), initially meant for the collegiate church vicars and built in 1460, by the order of Jan Długosz, the Wiślica custos canon, completes the Wiślica collegiate complex. Today it houses a branch of the National Museum. It is a typical late-Gothic style construct, corresponding to other such structures located in Kraków and Sandomierz. Inside, there is the recently uncovered Gothic style polychromy depicting the foundation with the image of the Risen Christ and Długosz kneeling in front of him in the company of St Dorothy. It is one of the very few painting depictions of the famous Polish chronicler.

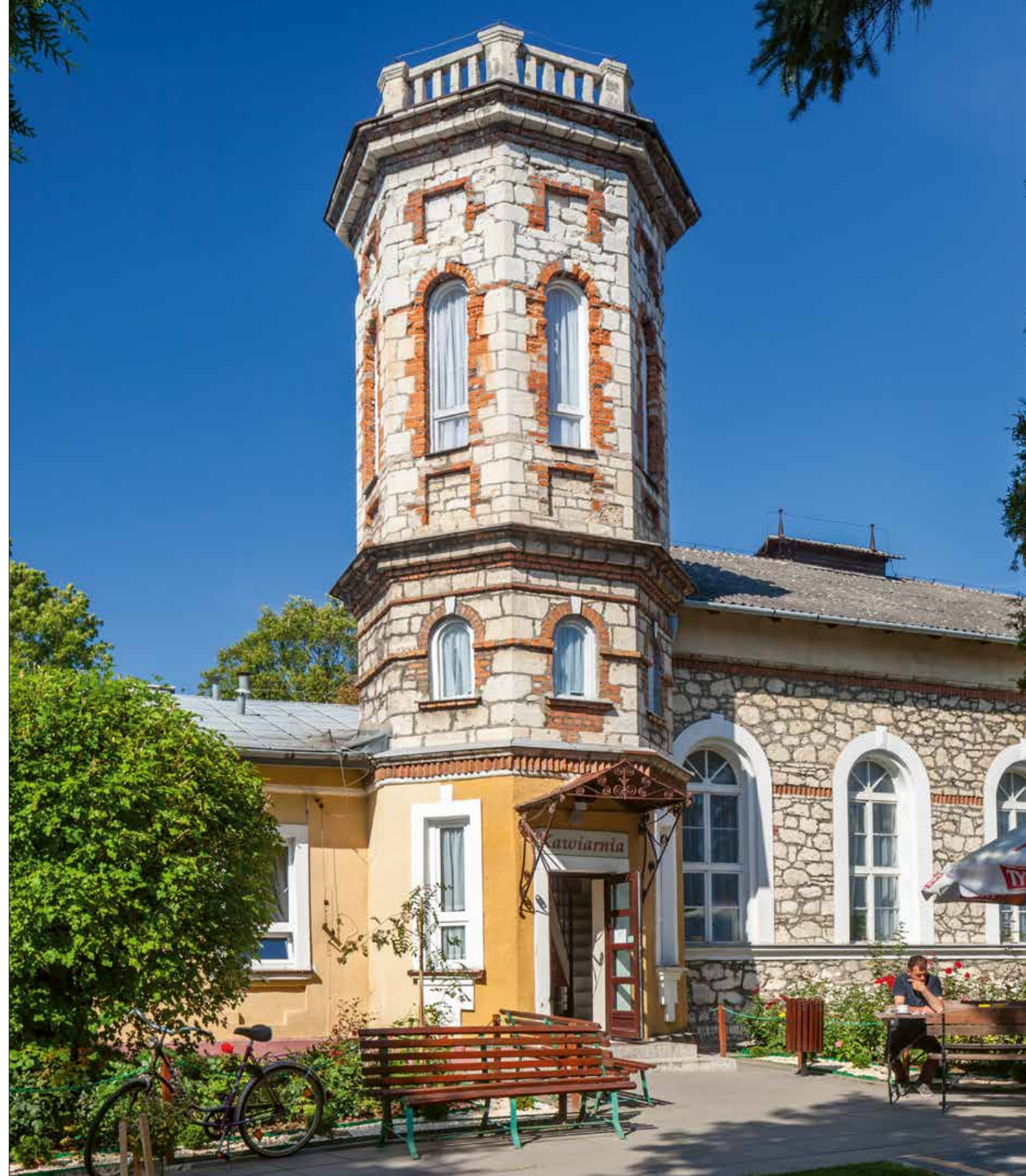

SOLEC-ZDRÓJ

Solec-Zdrój to jeden z najspokojniejszych polskich kurortów. Wkrótce po uruchomieniu buskiego Zdroju w ślad za Feliksem Rzewuskim poszedł ówczesny właściciel Solca, hrabia Karol Godefroy, który w 1837 roku wybudował tu pierwsze drewniane Łazienki. Kuracjusze mieli wówczas do swojej dyspozycji pensjonat i pijalnię wód wraz z niewielką częścią kąpielową. W 1875 roku powstała spółka zarządzająca uzdrowiskiem, której zawdzięczamy wybudowanie kolejnych obiektów zdrojowych. W 1897 roku jej udziałowcami stali się bracia Romuald oraz Włodzimierz Daniewscy. To oni dziesięć lat później wykupili udziały innych inwestorów, stając się jedynymi właścicielami soleckiego Zdroju. Po okresie socjalizmu, który znacionalizował uzdrowisko, solecki Zdrój powrócił do prawowitych właścicieli.

SOLEC-ZDRÓJ

Solec-Zdrój is one of the most peaceful among Polish health resorts. Soon after the Busko spring went into operation, Solec's then owner, count Karol Godefroy followed Feliks Rzewuski's lead and built the first wooden bathhouse there in 1837. The resort patients had a resident hotel and a drinking room with a small bath area at their disposal. In 1875 a resort management company was created, and it was responsible for putting up further resort structures. In 1897, brothers Romuald and Włodzimierz Daniewski became partners in the company who, ten years later, bought out the remaining partners, thus becoming the sole owners of the Solec spring. After the socialist era which nationalised the resort, Solec-Zdrój returned to its rightful owners.

STOPNICA

Patrząc na całokształt miasta, trudno oprzeć się refleksji, iż Stopnica, podobnie jak jej „siostra” Wiślica, swoją prosperity przeżyła wiele wieków temu. Przypomina o tym górująca do dziś nad zabudową rynku sylweta kościoła farnego wzniesionego przez króla Kazimierza Wielkiego. Podobnie jak zamek, zrekonstruowany w ostatnich latach, świątynia jest świadectwem rangi tego wielkiego budowniczego „Polski murowanej”. W kolejnych stuleciach miasto ulegało coraz większej stagnacji, która wszakże nie zahamowała wznoszenia nowych, monumentalnych budowli, do jakich zalicza się dawny klasztor Reformatów położony na stopnickim przedmieściu. Odwiedziny Stopnicy to dla przyjezdnych znacząca lekcja historii, nie tylko średniowiecznej, ale także tej najnowszej. Zburzona w 1945 roku podniosła się z popiołów i do dziś dba o zachowanie pamięci historycznej miejsca oraz pielęgnowanie jego dziedzictwa kulturowego

STOPNICA

When looking at the town's shape it is difficult to escape the impression that Stopnica, much like its sister-town of Wiślica, has had its prosperity period a long while ago. The structure of the parish church, founded by Casimir the Great and towering over today's main square and the recently reconstructed castle both stand as silent reminders of that great ruler and constructor of "stone Poland". In the following centuries, the town entered a period of relative stagnation which did not halt completely the construction of new, monumental buildings, including the former Reformed Franciscan monastery located in the suburb of Stopnica. The town can also be an important history lesson for its visitors, not only medieval but also contemporary. Completely destroyed in 1945 it rose from the ashes, maintaining its history and heritage.

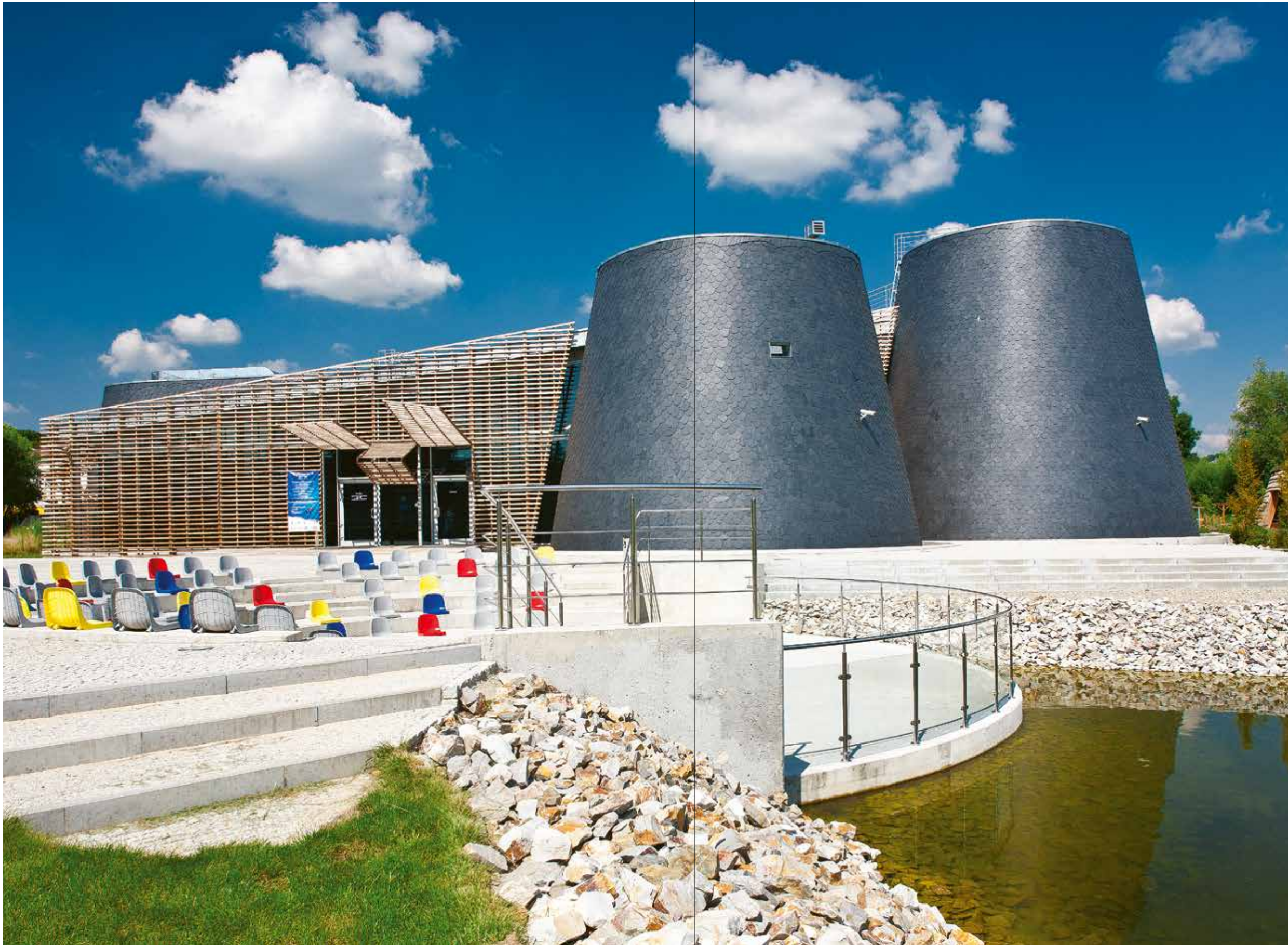

PACANÓW

Miłośnikom literatury Pacanów kojarzy się z postacią sympatycznego Koziołka Matołka. Trudno powiedzieć, dlaczego nasz bohater nie mógł znaleźć drogi do Pacanowa, my takich problemów mieć nie powinniśmy. Dzisiejszy Pacanów stoi Koziołkiem i stać będzie. Europejskie Centrum Bajki dba o dobre imię tak miejsca, jak i fikcyjnej postaci, stając się miejscem, gdzie nie tylko słynny koziołek, ale także bohaterowie innych bajek czują się jak u siebie w domu.

PACANÓW

Polish literature lovers immediately associate Pacanów with Koziołek Matołek, a friendly goat and the main character of a beloved Polish book. It is difficult to tell why exactly the main character of a popular children's book by the same title had such trouble finding the way to Pacanów - we should not have this issue. Today, Pacanów and Koziołek are one and the same. The European Fairytale Center (Europejskie Centrum Bajki) promotes them both while making sure not only the famous goat, but also other fairytale creatures feel right at home.

MŁODZAWY MAŁE

Ogród na Rozstajach to dzieło dwojga ludzi, Zofii i Tadeusza Kurczyńców. To dzięki ich pasji i ciężkiej pracy powstało w 1993 roku miejsce niezwykle na mapie Poniidzia. Na obszarze jednego hektara zgromadzili oni ponad dwa tysiące odmian roślin i kilkanaście gatunków ptaków ozdobnych. Ogród położony jest na północnych zboczach lessowych pagórków, typowych dla nadnidziańskiego krajobrazu. Tarasowy układ i znaczne różnice wysokości tworzą unikalny klimat i urozmaicają obszar, dając możliwość podziwiania go z różnych perspektyw. Warto podkreślić, iż twórcy tego urokliwego miejsca świadomie podjęli decyzję o wprowadzeniu gatunków rodzimych roślin, dostosowanych do panującego tu klimatu i charakteru miejsca.

MŁODZAWY MAŁE

Ogród na Rozstajach (the garden at the crossroads) is the creation of two people - Zofia and Tadeusz Kurczyn. It is thanks to their passion and hard work that this unique spot appeared on the map of Poniidzie in 1993. In an area of 1 hectare (around 2.5 acres) they were able to gather over two thousand species of plants and over a dozen various species of ornamental birds. The garden is located on the northern slopes of the loess hills, typical for the Poniidzie landscape. The terraced set and the significant elevation difference create a unique atmosphere and provide diversity to the landscape, offering the opportunity to admire the complex from many different perspectives. What is noteworthy is that the creators of the garden purposefully chose to focus on native plants, adjusted to the local climate and the character of the place.

MICHAŁÓW

Stadnina Koni Michałów to ośrodek znany na całym świecie z hodowli koni czystej krwi arabskiej. Jest to największa w Polsce oraz jedna z większych w Europie i na świecie stadnina wierzchowców tej rasy. Obecnie liczy prawie 400 koni czystej krwi arabskiej. Stadnina prowadzi także hodowlę koni małopolskich rzadkiej maści tarantowatej. Wielką atrakcją tego miejsca są również hodowane w Michałowie kuce szetlandzkie.

MICHAŁÓW

The Michałów stud farm is known worldwide for its purebred Arabian horses. It is Poland's largest and one of Europe's bigger equine farms of this breed - currently, around 400 horses. The farm also breeds the Małopolska horse with the rare leopard coat color, and its grand attraction are the Shetland ponies, also bred in Michałów.

PIŃCZÓW

Wzniesiona na szczycie wzgórza, które w czasie przyjęło jej nazwę, kaplica św. Anny ma niebagatelną historię i kontekst dziejowy. Zaprojektował ją Santi Gucci na pamiątkę roku jubileuszowego 1600 dzięki fundacji margrabiego Zygmunta Myszkowskiego a staraniem miejscowego Bractwa św. Anny. Można śmiało powiedzieć, że mieszkający w Pińczowie włoski artysta słynący z renesansowej przebudowy zamku wawelskiego i realizacji kaplicy Zygmuntowskiej właśnie tu wznosił pierwszą w Polsce wolnostojącą świątynię kopułową o przeznaczeniu wyłącznie kultowym. Pierwotnie kaplica była otoczona fortyfikacjami bastionowymi, których pozostałości są widoczne do dziś, i stanowiła jeden z elementów systemu fortyfikacyjnego umiejscowionego na sąsiednim wzgórzu zamku pińczowskiego. U jego podnóża zachował się klasycystyczny pałac Wielopolskich wzniesiony w 1789 roku prawdopodobnie przez wziętego wówczas architekta Franciszka Naxa. Ciekawie prezentuje się fasada główna obiektu, którą ozdabiają wykonane ze stiuku płaskorzeźbione sceny mitologiczne. W jej tympanonie znajdziemy herb margrabiego Franciszka Wielopolskiego. Przylegające do pałacu założenie ogrodowe, choć obecnie nieco zredukowane, doskonale dopełnia i podkreśla szlachetność zastosowanych form architektonicznych. Intrygującym elementem nieruchomości jest pawilon ogrodowy, starszy od samego pałacu, bo pochodzący z końca XVI wieku. Jest to pozostałość pińczowskiego zamku Myszkowskich.

PIŃCZÓW

Built on the top of a hill which, in time, was named after it, the St Anne's chapel has an interesting backstory and historical context. It was founded by the margrave Zygmunt Myszkowski at the request of the local St Anne fraternity and built by Santi Gucci to commemorate the Jubilee year of 1600. It is safe to say that Pińczów resident and famous Italian artist, known for the Renaissance reconstruction of the Wawel castle in Kraków and the Zygmunt chapel has built Poland's first free-standing dome church with purely cult purpose right here in Pińczów. Initially the chapel was surrounded by bastion fortifications whose remains are still visible today, and was an element of the fortification system of the nearby Pińczów castle. At its foot, there is the classicist Wielopolski family palace, built in 1789 probably by the popular architect of the period, Franciszek Nax. The main facade is very interesting with its stucco bas relief depicting scenes from mythology. The emblem of margrave Franciszek Wielopolski can be seen on the facade tympanum. The adjacent garden complex, although slightly reduced today, perfectly completes and emphasizes the nobility of the implemented architecture forms. Its very unique element is the garden pavilion, stemming from the late 16th century and thus older than the palace itself. It is the remnant of the castle complex of the Pińczów Myszkowski castle.

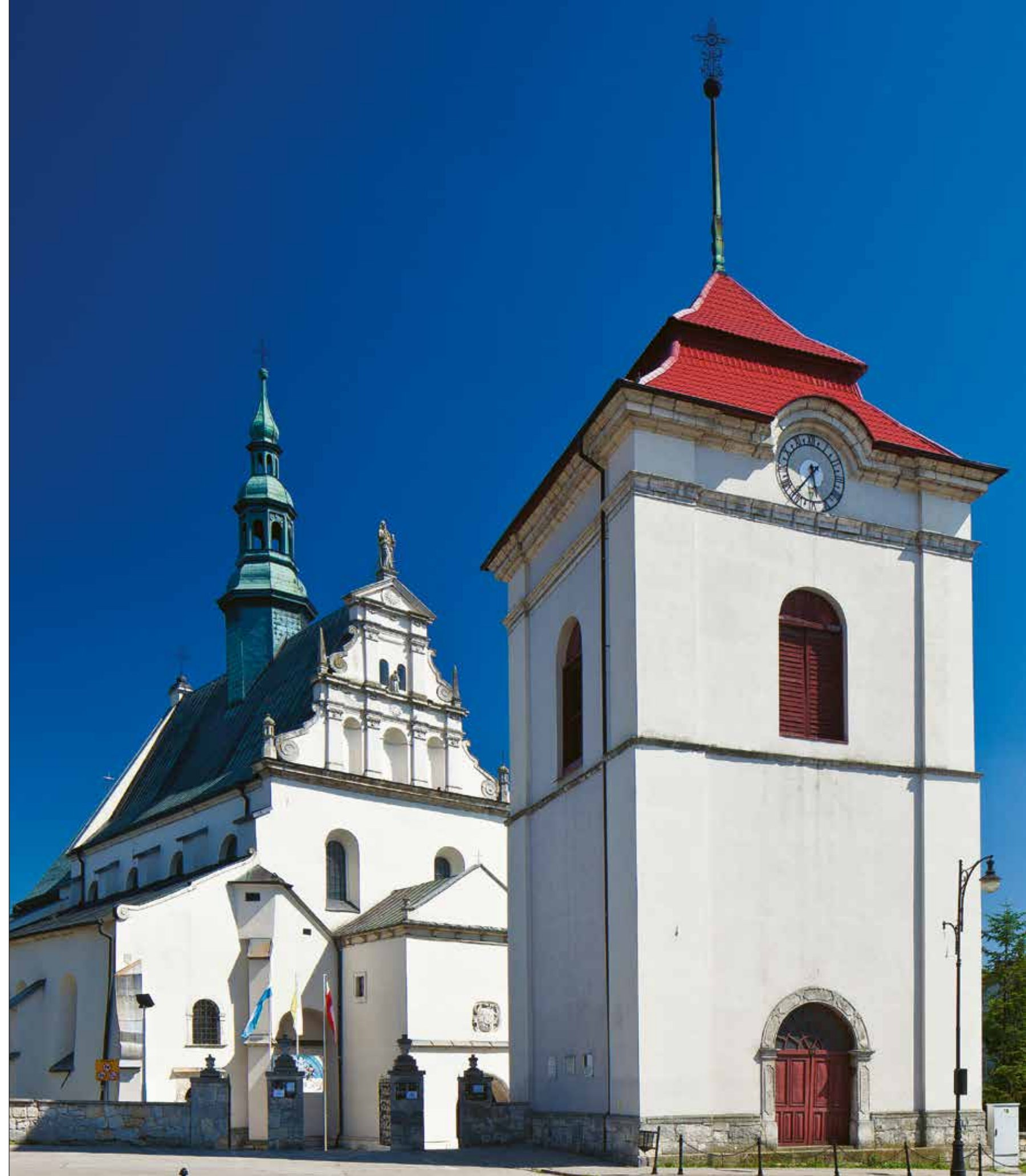

PIŃCZÓW

Będąc w Pińczowie, trudno przejść obojętnie obok kościoła popaulińskiego, który w czasach, gdy był zbojem, gościł osobistości Mikołaja Reja i Jana Zamoyskiego. Położony w sąsiedztwie rynku zespół poklasztorny Paulinów składa się z kościoła, obecnie parafialnego, dawnego klasztoru pełniącego funkcję Muzeum Regionalnego oraz wolno stojącej dzwonnicy. Najcenniejszym zabytkiem kompleksu jest kościół pw. św. Jana Ewangelisty, budowla pierwotnie gotycka, w swej obecnej formie reprezentująca styl wczesnobarokowy. Reliktem pierwszego kościoła jest zachowana zachodnia kruchta ozdobiona na zewnątrz herbem Gonzaga z Myszkowskich, właścicieli miasta, a we wnętrzu kryjąca nagrobek Anny Jakubczykowej, w swej formie późnorenesansowy. Nawa świątyni udekorowana jest sklepieniami stiukowymi prezentującymi styl zwany lubelskim manieryzmem. Spośród jednolitego późnobarokowego wyposażenia kościoła na poziomie artystycznym wybijają się stalle popaulińskie oraz prospekt organowy wykonany w 1757 roku. Warto podkreślić, iż obiekt ten pełnił w XVI wieku funkcję zboru kalwińskiego, stając się w Małopolsce swoistym „gniazdem heretyków”, którzy czuli się bezpieczni pod opieką ówczesnego właściciela Pińczowa, Mikołaja Oleśnickiego. W murach klasztoru funkcjonowało wówczas słynne na całą Polskę gimnazjum protestanckie utworzone w 1551 roku. W samym zaś zborze obradowały kalwińskie synody. Na jednym z nich po raz pierwszy publicznie zaprezentowano w obecności Mikołaja Reja wiersz Jana Kochanowskiego Czego chcesz od nas Panie?.

PIŃCZÓW

When in Pińczów, it would be nearly impossible ignore the former Order of Saint Paul the First Hermit church which in its monastic time, used to host such eminent figures as poet Mikołaj Rej or chancellor and Zamość founder Jan Zamoyski. Located nearby the square, the former Order of Saint Paul the First Hermit complex includes a parish church, a former monastery which today houses the Regional Museum and a freestanding belfry. Its most precious structure is the St John the Evangelist church - an initially Gothic-style building, early Baroque in its current form. The relic of the first church is the remaining western vestibule, adorned on the outside with the emblem of Gonzaga Myszkowski family, the owners of Pińczów at the time, with the unique, late-Renaissance tombstone of Anna Jakubczykowa inside. The church aisle is decorated with stucco ceilings in the style of Lublin mannerism. The old former Pauline stalls or the 1757 organ front stand out among the rest of the church's uniformly late-Baroque interior furnishings. It is noteworthy that this structure served as a Calvinist assembly in the 16th century, and became a sort of a "nest of heresy" who thrived under the rule of Mikołaj Oleśnicki, the then owner of Pińczów. In the 16th century, the former Pauline church housed a protestant gymnasium, established in 1551 and of national acclaim, as well as hosted the Calvinist synods. During one of the latter, the first public reading of the Jan Kochanowski hymn "Czego chcesz od nas Panie?" ("What wilt Thou from us Lord") took place in the presence of Mikołaj Rej.

PIŃCZÓW

W 1592 roku, a więc w okresie największego rozkwitu potęgi rodu Myszkowskich, Zygmunt pan Pińczowa założył przylegające do niego od wschodu nowe miasto, które nazwano Mirowem. Pomimo że jeszcze w XVII wieku zostało oficjalnie włączone do Pińczowa, do dnia dzisiejszego zachowało swój odrębny urbanistyczny charakter, czego najbardziej widocznym elementem jest mirowski rynek. W jego sąsiedztwie wzniesiono w 1587 roku kościół dedykowany Mirowowi, należący od 1683 roku do zakonu reformatów. Jest to, jak przystało na ten odłam zakonu franciszkanów, budowla dość skromna pod względem architektonicznym o późnobarokowym wyposażeniu, na tle którego wyróżnia się boczny ołtarz z cudownym obrazem Matki Boskiej Mirowskiej.

PIŃCZÓW

In 1592, the period of peak Myszkowski family power, Zygmunt the lord of Pińczów established a new town adjacent from the east which he named Mirów. Although in the 17th century it was officially incorporated into Pińczów, it has maintained its urbanist character and its own former town square. Nearby the square there is a church built in 1587 and dedicated to Mirów, from 1683 owned by the Reformed Franciscans and, as is typical of this part of the Franciscan order, the church is quite modest architecturally, with late-Baroque furnishings, including an outstanding side altar with the miraculous painting of the Holy Mary of Mirów.

PIŃCZÓW

Trudno nie pochylić się nad losem pińczowskich Żydów, odwiedzając zjawiskowo piękną Synagogę Starą, szczęśliwie zachowaną do naszych czasów. Jest to jedyna pozostałość po dawnej dzielnicy żydowskiej Pińczowa. Budowlę wzniesiono do 1609 roku dzięki przywilejowi margrabiego Zygmunta Myszkowskiego, który pozwolił na tę inwestycję. W tym też roku ukończono dekorację malarską świątyni, którą należy uznać za jedną z najstarszych zachowanych w Polsce. Szczególnie ciekawie prezentuje się dekoracja przedsionka, który pełnił funkcję sali modlitewnej dla bractw. Był on miejscem obrad zarządu gminy oraz posiedzeń sądu. Teren wokół synagogi otoczony jest nowym murem, w którego wewnętrznej ścianie wbudowano fragmenty starych macew. Mur ten spełnia rolę Pomnika Pamięci o Holokauście pińczowskich Żydów.

PIŃCZÓW

It would be hard not to revere over the fate of the Pińczów Jews when visiting the gorgeous old synagogue (Synagoga Stara) which luckily survived to this day. It is the only legacy remaining after the former Jewish district of Pińczów. The synagogue was built in 1609 thanks to the privilege of margrave Zygmunt Myszkowski which allowed its construction. The decorative painting work on the temple was concluded the same year and it is now one of Poland's oldest surviving decorations of this kind. The painting work in the vestibule is particularly interesting, as the space served as a prayer chamber for the monks, a general assembly for the municipal board as well as a courthouse. The area around the synagogue is surrounded by a new wall whose inner side has fragments of old matzevah built into it. The wall serves as a Holocaust Remembrance Memorial of the Pińczów Jewish community.

PIŃCZÓW

Już samo położenie miasta między wzgórzami Garbu Pińczowskiego a doliną Nidy pozwala domniemywać, iż Pińczów kryje w sobie niejedną niebagatelną historię i tajemnicę. Dokładnie rzecz ujmując, teren ten zajmowany jest przez dwa miasta: Pińczów i założony nieco później Mirów. Łączy je niezmiennie osoba właściciela, od początku XVII wieku noszącego dumny tytuł ordynata pińczowskiego. To dzięki niemu i pozostałym przedstawicielom rodów Oleśnickich, Myszkowskich i Wielopolskich, miasto pod względem formy nie ustępowało innym ważnym ośrodkom miejskim Polski Jagiellonów i Wazów. Pińczów w tych złotych i srebrnych wiekach tworzyli także niezwykli ludzie, najczęściej związani z polską reformacją. Trudno nie zachwycić się pejzażem miasta i Ponidzia, stojąc na szczycie Góry św. Anny.

PINCZÓW

The very location of the town pressed between the hills of Garb Pińczowski and the Nida valley means that even without any detailed knowledge about its history, one can still assume Pińczów carries many secrets and stories. To be precise, there are two towns: Pińczów and Mirów, linked together by their owner, since early 17th century boasting the title of Pińczów entailer. It is thanks to the representatives of the Oleśnicki, Myszkowski and Wielopolski families the town was no worse than other important centers in Poland under the rule of the Jagiellonian and Vasa dynasties. Pińczów in those silver and gold ages was also shaped by incredible people linked to Polish Reformation. The landscape of the city and Ponidzie seen from the top of St. Anne's hill is truly something to admire.

TOKARNIA

Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni należy do najważniejszych skansenów Polski. Prezentuje ono bogatą kulturę ludową regionu świętokrzyskiego. Skansen podzielono na pięć nieco oddalonych od siebie sektorów reprezentujących poszczególne grupy budowli, począwszy od założenia małomiasteczkowego, poprzez zabudowę wyżynną, sektor dworsko-folwarczny, budownictwo świętokrzyskie, po architekturę terenów lessowych. Sektor folwarczny zdominowany jest przez wiatraki rolkowe. Jeden z nich pochodzi z Grzmucina.

TOKARNIA

The Kielecka Village Museum in Tokarnia is one of the most important outdoor museums in Poland. It presents the richness of folk culture of the Świętokrzyskie region. The museum has been divided into five slightly separated sectors, representing particular groups of structures from the small town buildings, to upland buildings, the manor and farm sector, Świętokrzyskie regional buildings to the loessial area buildings. The farm sector is dominated in terms of landscape by the post mills, including one from Grzmucin.

TOKARNIA

Drewniany kościół pw. Matki Boskiej Pocieszenia został przeniesiony do skansenu w Tokarni z Rogowa. Świątynię tę wznosił w 1763 roku Michał Wodzicki, podkanclerz wielki koronny oraz późniejszy biskup przemyski. Jest to kaplica jednonawowa z zamkniętym trójbocznie węższym prezbiterium i dobudowaną od południa niewielką kruchtą. Stromy dach świątyni zdobi smukła wieża na sygnaturkę. Na tle prezentowanej zabudowy chłopskiej regionu świętokrzyskiego wyróżnia się zagroda z Sukowa oraz chałupa z Chrobrza. Wspaniałym przykładem architektury drewnianej pozostaje niezmiennie znany spichlerz z Rogowa wzniesiony w tamtejszym porcie wiśla-nym w 1719 roku.

TOKARNIA

The wooden Our Lady of Consolation church was moved to the outdoor museum in Tokarnia from Rogów. The church was built in 1763 by Michał Wodzicki, the Great Vice-Chancellor of the Crown and the later bishop of Przemyśl. Architecturally this structure is a single-aisle building with a narrow, tripartite closed presbytery and a small vestibule added on the south side. The steep roof is adorned with a tall signal tower. Among the presented farming buildings from the Świętokrzyskie region it is the Suków barnyard and the Chroberz hut which really stand out. Another excellent example of regional wooden architecture is invariably the granary from Rogów, built in the town's Vistula river port in 1719.

CHĘCINY

Zamek królewski w Chęcinach posiada tak charakterystyczną bryłę, że... można go pomylić jedynie z zamkiem położonym w Olsztynie pod Częstochową. Charakterystyczne dwukolorowe wieże bez hełmów i stojąca na ich linii wieża kwadratowa tworzą unikatowy krajobraz kulturowy południowego krańca Gór Świętokrzyskich. Zamek został wzniesiony na przełomie XIII i XIV w. przez króla czeskiego Wacława II, który w 1300 roku koronował się na króla Polski. W czasach panowania Władysława Łokietka twierdza chęcińska uważana była za jedną z najważniejszych w Polsce. Zamek stracił swe walory obronne w XVI wieku w wyniku wprowadzenia broni palnej. Jego zniszczenia dokonali Szwedzi w czasie II wojny północnej, w 1707 roku, poprzez wysadzenie w powietrze.

CHĘCINY

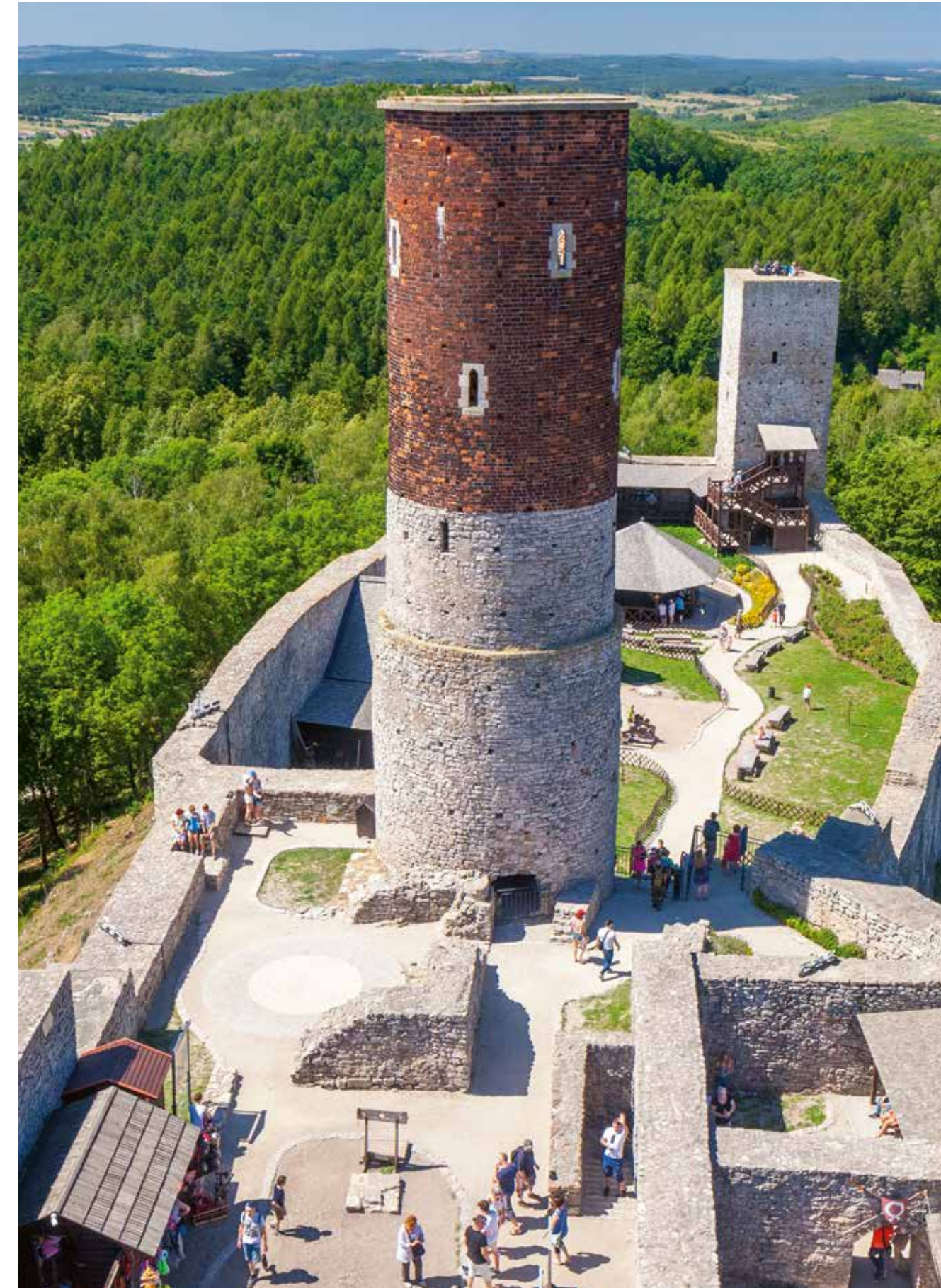
The Chęciny royal castle is so peculiar in its structure, it can only be mistaken for one other castle in Olsztyn near Częstochowa. The distinctive two-colour towers without cupolas and a square tower in their line create a unique cultural landscape of the southern edge of the Świętokrzyskie mountains. The castle was built between the 13th and 14th century by the Czech king Wenceslaus II of Bohemia, who in 1300 crowned himself as the king of Poland. Under Władysław I the Elbow-high, the Chęciny stronghold was considered to be one of the most important in the country. The castle lost its defensive character in the 16th century as a result of the introduction of firearms. Its ultimate demise happened during the Second Northern War when it was blown up by the Swedes in 1707.

CHĘCINY

Usytuowany na skalistej grzędzie Góry Zamkowej (360 m n.p.m.) chęciński zamek składa się z pierwotnego górnego zamku oraz dobudowanego do niego w XV wieku od zachodu zamku dolnego. Niegdyś, wjazd na teren budowli bronił także most zwodzony, przerzucony nad suchą fosą. Nad dolnym zamkiem góruje zachodnia baszta zamku górnego, która pełniła niegdyś funkcję stołpu. Na zamku górnym zachowały się pozostałości okazałego budynku mieszkalnego, przylegającego do północnego fragmentu muru. Nieopodal wznosi się wschodnia baszta bramna, do której przylega kaplica zamkowa pw. Dziesięciu Tysięcy Świętych Żołnierzy Męczenników mieszcząca w swych murach także skarbiec.

CHĘCINY

Situated on the stony perch of Góra Zamkowa (360 meters above sea level), the Chęciny castle consists of the original upper castle and the 15th century lower castle, added on the western side. Initially, the entrance to the castle was guarded by a draw bridge over a dry moat. The lower castle is overlooked by the western tower of the upper castle which used to serve as a bergfried (a medieval circular, oval, rectangular or polygonal tower, quite high and thick, usually unoccupied during peace times). In the upper tower, there are remains of a formerly rather imposing residential building, adjacent to the northern part of the wall. Nearby there is the eastern tower gate with an adjacent Ten Thousand Martyrs castle chapel with a treasury in its walls.

JASKINIA RAJ

Jaskinia „Raj” to jedna z najbardziej rozpoznawalnych atrakcji przyrodniczych nie tylko regionu świętokrzyskiego, ale i Polski. Otwór jaskini odkryli zimą 1963 roku dwaj mieszkańcy pobliskiej wsi wydobywający na wzniesieniu surowiec skalny. Udostępniono ją zwiedzającym w 1972 roku. Jej długość wynosi 240 m. Największa sala jaskini – Komora Złomisk – zawdzięcza nazwę rumowisku skalnemu, które powstało na skutek oderwania się fragmentu stropu jaskini. Zjawiskowo prezentują się tu sale: Stalaktytowa oraz Wysoka, której strop kończy się na wysokości 8 m.

JASKINIA RAJ

The “Raj” cave is one of the most recognizable natural attractions not only in the Świętokrzyskie region but in all of Poland. The entry to the cave was uncovered in the winter of 1963 by two residents of a nearby village who were busy mining the raw materials from the hill. It was opened to the public in 1972. It is 240 meters long; its largest hall is known as Komora Złomisk (the chamber of boulders), named after the stone debris created after the rocks broke off the cave’s ceiling. The Sala Stalaktytowa (the Stalactite Hall) and the Sala Wysoka (the High Hall) are phenomenal, the latter ranging 8 meters high over the footpath.

KADZIELNIA

Kadzielnia to nie tylko znany rezerwat geologiczny. To także lubiana przez kielczan przestrzeń zabawy i wypoczynku. Rezerwat utworzono w 1962 roku po zamknięciu zakładów wapiennych. Obszar ochronny obejmuje także Skalkę Geologów, ostaniec skalny, najwyższy fragment wapiennego wzgórza o tej samej nazwie, z którego wydobywano surowiec. Po skończonej eksploatacji zalano dolną część wyrobiska, tworząc urokliwe Jezioro Szmaragdowe. Kadzielnia to też obszar, w którym znajduje się wiele jaskiń będących miejscem bytowania nietoperzy. Z kolei w 1971 roku w południowej części wyrobiska oddano do użytku amfiteatr.

KADZIELNIA

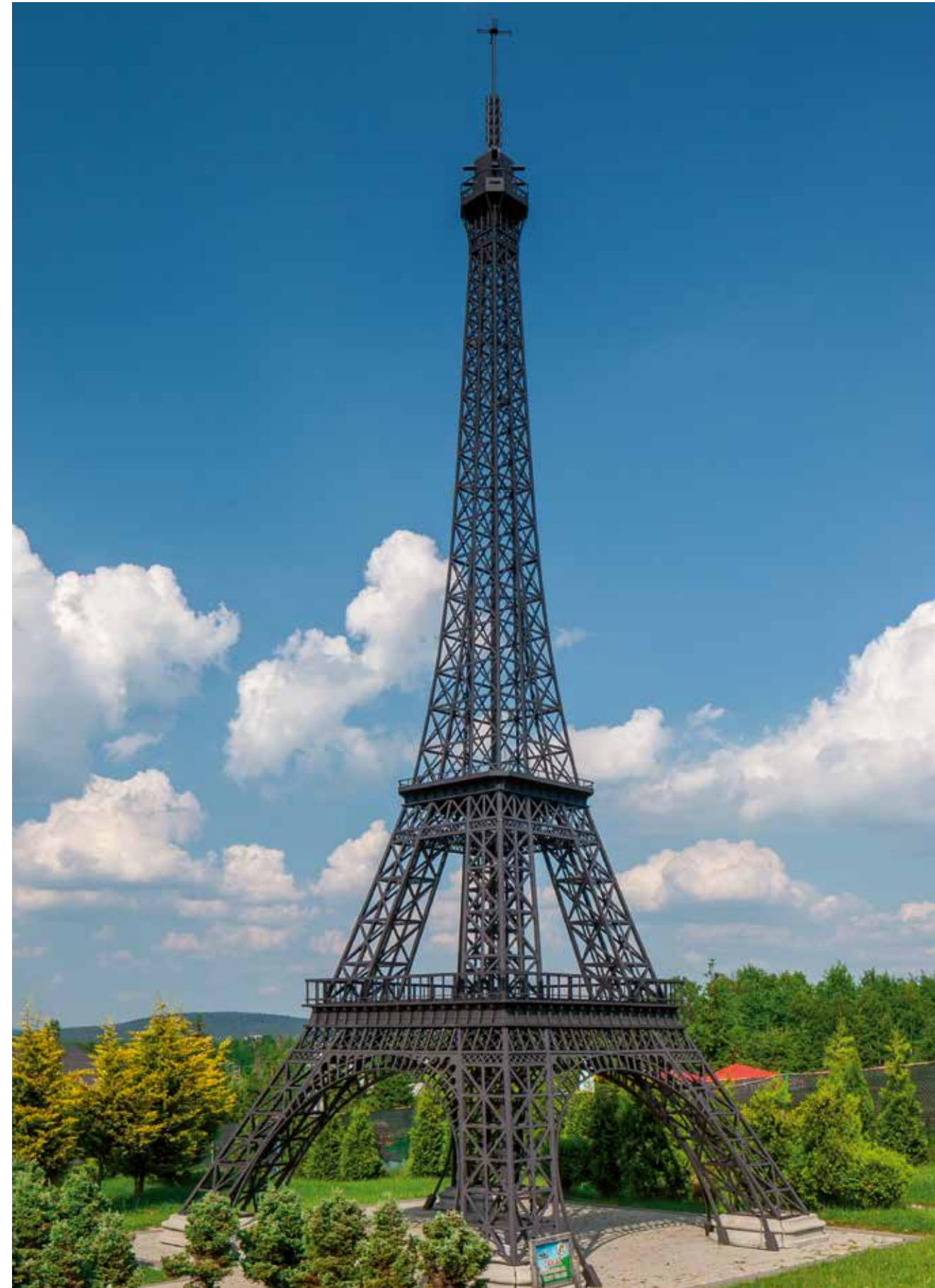
Kadzielnia is not only a well-known geological reserve - it is also a very popular leisure and relaxation space of Kielce residents. The reserve was established in 1962, after the sandstone plant had been shut down. The protected area spread over Skalka Geologów (the Geologist' Rock) - a monadnock rock and the tallest spot of the sandstone hill the material was mined from. After its operations were concluded, the lower part of the excavation was flooded thus creating the charming Emerald Lake (Jeziorko Szmaragdowe). Kadzielnia also has many caves which are home to many species of bats. In 1971, in the southern part of the former excavation, an amphitheater was commissioned.

SABAT KRAJNO

Park Rozrywki i Miniatur „Sabat Krajno” to miejsce chętnie odwiedzane zarówno przez dzieci, jak i dorosłych. W Alei Miniatur „Wonderful World” można podziwiać obiekty z prawie wszystkich kontynentów wykonane w skali 1:25. Szczególnym wyjątkiem jest bazylika św. Piotra w Rzymie, która jako jedyna w Europie makietą została wykonana w skali 1:13. Położony w pobliżu lunapark gwarantuje dobrą zabawę całej rodzinie. Złaknionych wrażeń może zainteresować jeden z największych w Polsce parków linowych zbudowany w całości na palach. Chlubą „Sabatu Krajno” jest także ośrodek narciarski „Sabat” oferujący najdłuższe trasy zjazdowe w centralnej Polsce.

SABAT KRAJNO

The “Sabat Krajno” Entertainment and Miniature Park is a place of leisure for both kids and adults. In the “Wonderful World” Miniature Alley there are structures from nearly every corner of the globe made in a scale of 1:25. The St Peter Basilica in Rome replica is an exception, as the only one in Europe made in a scale of 1:13. The nearby funfair guarantees great fun for the whole family. One of Poland’s largest rope courses can pose the biggest challenge as it was built entirely on stakes. Another attraction which is definitely noteworthy is the “Sabat” ski resort with the longest downhill run in central Poland.

ŚWIĘTY KRZYŻ

Opactwo benedyktynów położone na szczycie Łysej Góry to bez wątpienia jeden z najbardziej rozpoznawalnych symboli województwa świętokrzyskiego. Swoją nazwę, podobnie jak góry, w których się znajduje, zawdzięcza temu wiekowemu obiektowi. Klasztor został założony za czasów panowania Bolesława Krzywoustego. W 1113 roku król sprowadził z Węgier benedyktynów, którzy najprawdopodobniej przywieźli ze sobą relikwie Drzewa Krzyża Świętego. Do szczytków tych pielgrzymowali na przestrzeni wieków polscy monarchowie. Termin „Łysa Góra” odnosi się do największego w Górach Świętokrzyskich gołoborza, na który składają się różnej wielkości bloki piaskowca kwarcytowego.

THE HOLY CROSS

The Benedictine abbey on the top of Łysa Góra (Bald Mountain, 595 meters above sea level) is undeniably one of the most recognizable symbols of the Świętokrzyskie region which takes its name from the mountain range it is located in. The monastery was established during the reign of Bolesław III Wrymouth who, in 1113, brought the Benedictine monks here from Hungary. They very likely brought the relic of the Holy Cross Woods along with them. Many Polish monarchs went on pilgrimages to see these relics over the centuries. Łysa Góra owes its name to the largest stone run in Świętokrzyskie Mountains, made up of quartzitic sandstone of various sizes.

Polecamy / Recommendations

Strona www Gminy Busko-Zdrój
Busko-Zdrój municipality website
www.busko.pl

Strona www Centrum Informacji Turystycznej
Busko-Zdrój Tourist Information Center website
<http://busko.travel/pl>

Profil Facebook Gminy Busko-Zdrój
Busko-Zdrój municipality Facebook page
<https://www.facebook.com/busko.eu>

Strona www Towarzystwa Miłośników Buska-Zdroju
Busko-Zdrój Lovers Association website
<http://tmb.busko.pl>

Film promocyjny Gminy Busko-Zdrój
Busko-Zdrój municipality promotional video

Strona www „Uzdrowiska Busko-Zdrój” S.A.
Busko-Zdrój Resort website
<http://www.ubz.pl>

Zdjęcia / Photographs

Dariusz Krakowiak

oraz

Piotr Kaleta (s. 15, 16, 17, 20, 21 – G, 22, 25 – D, 26, 29 – D, 33 – G, 42-43, 45 – G, 67 – G, 69, 72-73, 74, 86-87, 90-91, 93 – D, 100, 102, 104-105, 106-107, 109 – D, 112 – D)

Bristol Art & Medical SPA (s. 38-39)

Jacek Wcisło (s. 41)

Team s.c. Jerzy Gryc, Wawrzyniec Kuc, Wojciech Kurzeja (wizualizacja s. 52)

Biuro Projektowe 2PM Piotr Musiałowski (wizualizacja s. 71)

Lawendowy Zdrój Medycyna & SPA (s. 81)

Tekst / Text

Michał Jurecki

Redakcja i korekta / Edited and corrected by

Magdalena Koper

Tłumaczenie / Translation

Kaja Kurczewska

Projekt okładki / Cover design by

Sebastian Person

Wydano na zlecenie / Issued by order of

Urząd Miasta i Gminy

al. Mickiewicza 10

28-100 Busko-Zdrój

tel. +48 41 370 52 00

e-mail: urzad@umig.busko.pl

www.busko.pl

Busko-Zdrój 2018

Wydawca / Published by

DDK Edition

ul. Szamotulska 15

62-081 Baranowo

tel. +48 61 868 65 75

e-mail: ddk@ddkedition.com.pl

www.ddkedition.com.pl

© Copyright by DDK Edition

ISBN: 978-83-61539-15-5

BUSKO Zdrój KO

PROGRAM
REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

...dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego...

Projekt „Kampania promocyjna Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz utworzenie centrum informacji turystycznej” współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego